RAADIOLEHT

ÜKSIKNUMMER 10 SENTI

TELLIMISHIND (POSTIGA),
3 KUUD 1 KROON 20 SENTI, 6 KUUD — 2 KROONI 40 SENTI
12 KUUD — 4 KROONI 50 SENTI
TELLIMISI VAHENDAVAD KÕIK POSTKONTORID

KUULUTUSHIND
MILLIMEETRI EEST UHEL VEERUL:
I LHK. 12 SENTI, TEKSTIS 15 SENTI, KUULUTUSKULJEL 6 SENTI

No 35 — 26. AUGUSTIL 1928 — ILMUB PÜHAPÄEVITI — II AASTA

TOIMETUS JA TALITUS TALLINN, PIKK 40, TELEFON Nr. 49

Urania anoodpatareid
kõikjal saadaval.

5 aastat Tshehi ringhäälingut.

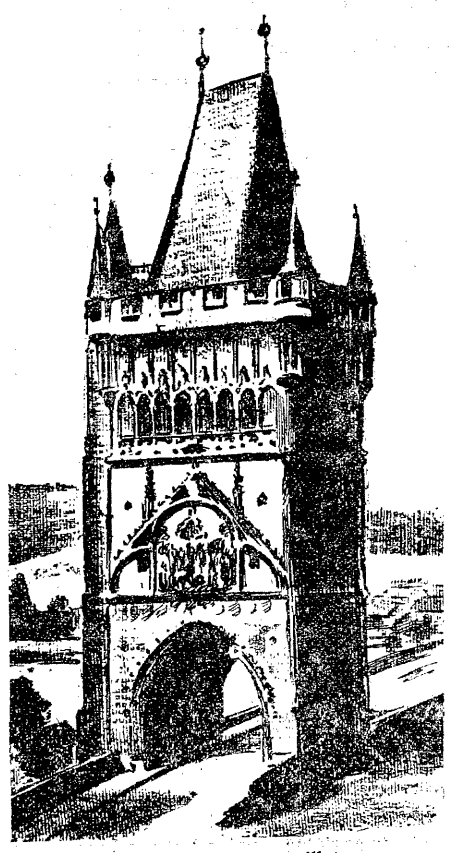
Käesoleva aasta juulikuul pühitses Tshehoslovakia ringhääling oma viieaastast juubelit. Võrdlemisi hilja jõudis ringhääling Tshehoslovakia vabariiki. Mõõduandvad ametlikud asutused jäid esialgul kahtlevale ja äraootavale seisukohale veel algaastates oleva ringhäälingu liikumise suhtes, kuna teiseltpoolt eriti ajakirjandus igati õhutada püüdis ringhäälinguvõrgu peatset loomist Tshehoslovakias.

Nii raadio sissetoomine kui ka tema tehniline korraldamine on praeguse Radio-Journali tehnilise direktori Svoboda teene. Aastal 1922 saatis tshehi ajakirjanikkude klubi Svoboda õpinguteülesandel Ameerikasse. Loomulikult tutvunes Svoboda siin uue kultuur-saavutusega ja arengjärgu astmel seisva ringhäälinguga. Järjekindlalt sammus raadio oma võiduteed. Kodumaale tagasi jõudes asutas ta 1923. aastal „tshehi ajakirjanikkude esindajana" koos „Radio-Slaviaga" esimese Tshehoslovakia ringhäälingu saateühingu.

See ühing asetus esialgu eraalustel ning omas väga piiratud tegevuskapitali. Algus polnud siis kuigi julgustav. Ootatav edu osutus väikeseks. Rahva suurem osa asus vägagi kahtleval seisukohal kogu „raadiovärgi" suhtes. Polnud usku sellase ime sisse. Kuulajaid kogunes väga visalt. „Jäneste" hulk sellevastu kasvas päev-päevalt. Ei olnudki just eriliselt veetlev kuulata esimesi saateid, mis tehniliselt seisid veel algastmel ning olid tublisti ebapuhtad. Ainukene jaam, mis tshehoslovakia posti- ja telegraafiministeerium seekord ühingule andis ,asus kaugel väljaspool linna. Kunstnikud pidid esmalt telgis, siis ühes töökojas ja lõpuks isegi mingis laduruumis töötama.

Takistus kuhjus takistusele, põhikapital kahanes järjekindlalt. Juba mõeldi ettevõtte likvideerimise peale, kui riik lõpuks poolosanikuna asjast kinni haaras. Kiirelt järgnesid nüüd uueaegsete saatejaamade korraldamised postivalitsuse poolt. Ülemehitusnõunik E. Steinbach oli riiklise abi algataja ja looja. Praaga, Brünni, Pressburgi ja Kashaueri saatejaamade püstitamise viis tema läbi.

Nüüd ilmusid ka töö tagajärjed. Tekkis uus tööstus, patareide valmistamine saavutas ennenägematu tõusu. Kuni viimase poolaastani võis märgata

Praaga tunnus — vana sillatorn.

järjest kasvavat edu Radio-Journali kaudu. Kuid viimastel kuudel ilmus teatav väsimus.

Põhjused? Esiteks: Praaga suursaatejaama kuuldakse kogu Euroopas küll hästi. Kõik raadioajakirjad pühendavad ka Praaga saatejaamale tähelpanu. Iseäraline on aga asjaolu, et Praaga saatejaam umbes 150 km. kaugusel küll kõvasti, kuid alaliselt moonutatult kuuldav on. Slovakias näiteks ei saa peale kella kaheksat õhtul Praaga peaaegu sugugi enam kuulata. Mitte ainult lihtsad aparaadid, vaid ka parimad vastuvõtjad ei saavuta selles suhtes häid tagajärgi. Teiseks on kriisi põhjusteks suur hulk halbu aparaate, mis pärit veel ringhäälingu algaastatest. Ning kolmandaks pole ka iseehitamise kirg enam nii suur. Nii siis samad nähtused, mis meilgi peavalu kipuvad tegema.

Brünni ja Pressburgi saatejaamade võimet tõstetakse lähemal ajal mitmekordseks, kuna Mähri tööstusringkonna jaoks püstitatakse uus suur saatejaam. Praaga ise, s. t. mitte linnas eneses, vaid mõned kilomeetrid väljaspool, saab lähemal aastal uue suursaatejaama, mis tulevat tugevaim kogu Euroopas. Aparaatide küsimuse lahendamiseks asutakse propaganda tegevusele nii päeva- kui ka eriajakirjanduses.

Praaga saatejaama eriliseks ülesandeks on tshehide kunsti ja kultuuri tutvustamine välismaades. Võib täiesti öelda, et Praagaga selles suhtes täiesti rahule võib jääda. Muusikaline osa prof. Krupka juhtimisel on kõigiti õnnestunud. Mis aga puutub kõnedesse, siis tundub sama puudus nagu meilgi. Ei ole küllalt mikrofoni-harjunuid ning andekaid kõnelejaid.

Uued jaamad Belgias.

Belgia ringhääling kavatseb ehitada uusi raadiojaamu. Üks neist püstitatakse Waterloos, teine maa flaami osas, mis peamiselt flaami eeskava saadab. Ruysseledes kavatsetakse ehitada lühilaine ringhäälinguiaam.

Vene sõjalaevad segavad!

Asjatundlikult poolt saadud teadete järele segavad nõukogude sõjalaevad oma tugevate raadioseadetega nii kaubalaevade raadioteadete vahetamist kui ka ringhäälingu kuulajaid pikki rannajoont. Soomelahel ja Läänemerel praegu harjutusi pidavad vene sõjalaevad tarvitavad salajast tähestikku ning saadavad tihti oma sõnumeid tundide kaupa vahetpidamata, nii et rannajaamadel on sel ajal võimata kuulda kaubalaevade raadiokutseid. Sõjalaevade vanaaegsed sädetelegraafi jaamad on nii suure võimsusega, et nende poolt saadetud raadiomärgid on kuulda ka nendel lainetel, mis on määratud ringhäälingu jaoks.

Nähtavasti ei austa venelased sugugi rahvusvahelisi kokkuleppeid ja kombeid. Nii saabus läinud reedel soomelahe suhu ristleja „Aurora", võttes sealt otsekohe raadioühenduse Kronstadti, tarvitades ühenduseks kaubalaevastiku lainepikkust. Rahvusvaheliste lepingute järele oleks võinud laev astuda ühendusesse Kronstadtiga alles Tallinnast idapoole jõudes, või vähemalt soovitada raadioteadete edasiandmist sellasel lainepikkusel, mis ei sega töötamast rannajaamadel ning kaubalaevastikul.

Samuti on tähele pandud juba pikemat aega ka vene kaubalaevade omavolilist talitamist raadioseadete kasutamisel Soomelahe lääneosas, mis pole sugugi kooskõlas raadio lepingutega. Väike vahe vene kauba- ja sõjalaevade vahel seisab selles, et esimesed lakkavad raadiomääruste vastasest töötamisest sel juhusel, kui nende tähelepanu teravalt juhitakse sellele asjaolule. Kuid sõjalaevad on selles suhtes täiesti kurdid.

Jänesed ja kannatajad.

Ühedelt nõutakse raadiomaksu kahekordselt, teised kuulavad ilma maksuta.

Vastavad võimud on maal kindlaks teinud kolm isikut, kes ilma vastava loata kasutasid raadioaparaate. Üks juhus oli Vana-Võidu vallas L. talus ja kaks Uusna vallas N. talus ja J. talus. Aparaatide omanikud võetakse vastutusele.

Nähtavasti raadio-ringhäälingu arvepidamine pole täiesti korras. Neil päevil saabus raadio-ringhäälingult Narvas elava Th. Eichlerile nõudmine, kusjuures kohtu teel ähvardatakse raadiomaksu sisse nõuda. Huvitav märkida, et Th. Eichleri poolt on juba raadiomaks tasutud 4. juulil s. a. kviitungi nr. 25 vastu. Kuuldavasti olevat ka mõned teised saanud teistkordselt tasunõudmise ähvardused.

Raadio-ringhäälingu juhatus on ühekülgne ja enesearmastaja. Möödunud aastal lubas mitmel puhul uue saatejaama valmis ehitada. Kviteeris seda ajalehtedes. Nüüd jääb aga ehitus üle aasta hiljemaks lubadusest. Miks ei võiks selle järele ka maksumaksjad aasta võrra viivitada. Ringhääling tahab aga kahekordselt võtta.

Ringhääling ja rauamulla mäed.

Rootsi loodus seab ringhäälingule rauamulla mägede näol igal pool vaenulikke takistusi ning nõuab suure arvu raadiojaamade ehitamist, et tervel maal võimaldada head vastuvõttu. Rootsi ringhäälingu - jaamade arv on Motala suurjaama valminemisel juba astunud üle 30 piiri. Üksikute jaamade võime kõigub 0,1 kv. ja 30 kv. vahel.

Raadiodraama.

Tegelane.

Tegevustik.

Ekskursioon
Berliini
raadionäitusele

sõidab wälja Tallinnast 1. sept.
Sõit edasi-tagasi ühes wälispassi- ja wiisumi kuludega maksab Kr. 100.
Peatus Berliinis 7 päewa. Ülesandmisi kuni 27. augustini wõtab wastu

A-S „Eesti Reisibüroo"
Tallinn, Pikk 6.
Tartu, Suurturg 7.

Ärge unustage
uuendamast
„Raadioleht"
tellimist
1-st septemrist.

Tellimisi wõetakse wastu igas postkontoris.

Raadio maksust ja saatekavast.

Nõutakse poliitilisi kõnesid ja vaieldakse detektori maksu kõrgendamise vastu.

„Raadiolehe“ tabavad kirjutused küsimuste kohta, milline peaks olema huvipärane saatekava ja milline raadiomaks ei takistaks raadio edu, on lugejate keskel esile toonud elava ja pineva mõtteavalduse. Rohkesti soove osutavad saatekava muutmise ja elustamise vajadust. Teadagi on ringhäälingu juhatusel võimata tuhandeid isesugu soove rahuldada, kuid mõned muudatussoovid esinevad eriti teravjooneliselt ja reljeefselt. Näiteks võiks raadiokuulajaile asetada küsimisi järgmiselt: Tahame muusika kava lühendada igapäev 2 tunni pealt 1 tunni peale. Kes on selle vastu. Arvame, et vastuseisjaid ei ole.

Raadio saatekava kohta kirjutab meile nähtavasti üks küpsem ja kogenenud raadiotegelane J. M. Loksalt, et poleks vaja päevauudiseid deklameerima hakata. Seda pole meie ka tahtnud nõuda, soovime ainult head ettelugemist. Hra Moor on tõesti kiiduväärt ettekandja, kuid ringhäälingu juhatus vaevab teda liig palju ja liiga mitmekesiste ülesannetega, lastetundidest kuni paberosside reklaamini. Kõik paremad väljamaa saatejaamad panevad suurt rõhku päevauudistele, nende jaoks peavad 2—3 lugejat. On mitu erigruppi — tehnilised päevauudised, politilised päevauudised jne. Päevauudised on maarahvale tähtsad, eriti kiirema kättesaamise mõttes, hulk aega varem kui ajaleht neid toob.

Edasi kirjutab J. M. Loksalt:

„Sõnalist eeskava tuleb elustada ja et see muusika kulul peab sündima, on täiesti õigus! Mitte üksi talurahvas, vaid üldse provints — alevid, väikelinnad kaasa arvatud, on seni elanud ja rahuldatud olnud nii öelda pühapäevase muusikaga. Kui nüüd tahetakse nõuda, et rahvas peaks iga päev kaks tundi jaksama seda ära seedida, siis peaks küll kogu maa olema muusikasse hullunud! Kindlasti ei ole senine suur muusika ülekaal millegi muuga õigustatud, kui et kogu ilma ringhäälingud on sellega enda ülesanded kergeks teinud, sest muusika on kõige erapooletum ja kõige rahvusvahelisem asi. Et ta ka Eesti ringhäälingul nii kerge oleks, ei saa vist ütelda; rohkearvuline nurin räägib selle vastu. Kas ei ole aga lugu nii, et muusika vähesuse üle nurisejad on need linnalased, kes tahavad raadiost saada odavat grammofoni aseainet, kuna provints rohkem nuriseb muusika rohkuse üle. Provints tunneb instinktiivselt, et raadio võiks olla abinõuks, mis maainimesi mahajäetusest välja aitaks, mis ligindaks neis kultuuri elule ja kultuuri keskkohad tooks rahvale lähemale.

Päevauudiseid tuleks paremini valida ja nende ettekande aeg, nagu Helsingis, umbes 10 min. peale kokku suruda. Tähendab, ette kanda ainult kõige tähtsamaid päevauudiseid. Selle asemele aga leidub kõigis meie ajalehis kindlasti iga päev väga eluvärskeid artikleid, mis käsitavad tuhat korda põlevamaid päevaküsimusi kui „Eta“ telegrammid, mis räägivad välismaa politika pisiasjust või statistikast, või meile tundmata rahvaste kodustest asjust. Vast oleks otstarbekohane see ajalehe-eeskava väljavalik anda vilunud isiku kätte, ütleme mõnele ajakirjanikule. Praegune viis „Eta“ sõnumeid „mahalugeda“ ei tohiks küll enam kaua edasi kesta. Tõesti õigus on „Raadiolehel“ selles, mis ta ütleb p o l i t i k a kahta. Tahaks teada, kes on selle õnnetu mõtte ülesvõtja, et raadio ei tohi politikale maad anda! Mitte midagi halba ei ole selles, kui isegi nädalas üks või rohkem päivi oleks määratud otsekohe miitingukõnedele, kus kõigi voolude poolehoidjad sõna saaksid. On ju kogu meie elu läbipõimitud politikast, ilma selleta ei tehta sammugi edasi. Samuti huvitab igat riigikodanikku valitsuse tegevus, rahanduslised, majanduslised küsimused j. m. s.

Nii nagu ins. Olbrei on osanud oma raadioloenguid huvitavaks teha kuulajaskonnaga otseühendust pidades, tuleb teha ka näiteks põllumajandusliste loengutega. V a s t u s e d k u u l a j a s k o n n a k ü s i m u s t e l e oleks siingi asja tuum. Selleks korraldust luua ei tohiks ringhäälingul väga raske olla, kuna kõnelejale oleks kuulajaskonna küsimused ka kõneainete valikul tulusaks näpunäiteks.

Samuti õ i g u s t e a d l i s e d ja isegi a r s t i t e a d l i s e d n õ u a n d e d kirjalikkude küsimiste peale oleksid väga teretulnud kõigile kodanikkudele, mitte üksi provintsile, kuid viimasele eriti tähtsad. Et see arstidele või advokaatidele konkurentsi teeks, ei maksa karta; näiteks raadioärid küll ei nurise, et hra Olbrei neile kahju teeks!

Siis kõik tähtsamad koosolekud, kontserdid, kongressid, ka kohtuprotsessid, mis mitte pole kinnised, ja riigikogu.

Nii tunneks provints end ühenduses elu tuiksoontega ja raadiokuulajate arv võiks tõusta!!

Detektorirahva enesekaitse.

Teiseks kibedaks küsimuseks raadiorahval on maksustamise küsimus. Siin on kuulajate enesekaitse veel kindlam ja kategoorilisem.

Detektori kuulaja A. L. Tallinnast kirjutab meile:

„Lubage avaldada teie lugupeetud lehe veergudel detektorite omanikkude seisukoht ringhäälingu maksu kavatsetava ühtlustamise puhul.

Ühtlustamise peapõhjustena tuuakse ette: 1) kontrollimise hõlbustamist, 2) detektori kuulamispiirkonna suurenemist uue saatejaama valmimisel ja 3) lampaparaatide suuri ehitamise ja kasutamise kulusid.

Et kavatsetav maksude ühtlustamine toob endaga kaasa detektorite, s. o. enamiku kuulajaskonna 60-protsendilise maksu kõrgenduse, sellepärast ei tohiks kontrollitavuse hõlpusele nii suurt tähtsust anda. Leitagu teisi teid, et kindlaks teha, kas kuulatakse lubale vastava aparaadiga (kontrollitagu ringhäälingu töötamise ajal jne.).

Mis puutub aga detektori kuulamispiirkonna laienemisse, siis see on väljendatud natuke ebaselgelt. Kas on mõeldud selle all üksiku detektori kuulamispiirkonna laienemist, või detektorite levimispiirkonna suurenemist. Esimesel juhul peab ütlema, et uue jaama töötamisel ei võida senised detektorid kuigi palju, sest nad on enamikus kõik Tallinnas ja selle ümbruses. See väike häältugevus, mis nad ka võidavad, ei õigusta seda suurt maksu tõusu. Kui aga arvata, et uue saatejaama töötamisega suureneb detektorite levimispiirkond, s. o. detektoriga kuulajate üldhulk, siis oleks palju loomulikum just oodata vastupidist, s. o. ringhäälingu kuulamismaksu alandamist.

Hoopis võõrastavam on aga nähtus, et lampaparaatide maksu alandamisest tekkivat puudujääki tahetakse katta detektorite maksu kõrgendamisega. See oleks juba täiesti e b a õ i g l a n e samm, sest kodanikule, kelle sissetulek võimaldab muretseda endale 150—200-kroonilise lampaparaadi, ei peaks nii suuri raskusi tegema praeguse maksu maksmine, kui detektori omanikule, kelle aparaat ühes peatelefonidega teinekord ei ületa 20 krooni. On ju tervitatav lampaparaatide maksu alandamine, sest see scodustab nende arvu juurekasvu, kuid ärgu tehtagu seda detektorite arvel. See riisuks meie kehvematelt kodanikkudelt võimaluse raadio kuulamiseks ja muudaks selle nii ütelda „härrade lõbuks“. Eriti tunduvalt kannataks selle all meie noorem õpilaskond, kes oma taskurahadest kuidagi on suutnud ise ehitada detektori, kellel nüüd aga kõrge maksu tõttu võimalus võetaks sellega kuulamiseks, kui ta „jänes“ olla ei taha.

D e t e k t.

Nii detektori austajate motiivid. Nad on eluliselt põhjendatud. Meie arvates oleks vastuvõetavad järgmised maksunormid: lampaparaadilt 1000 senti ja detektorilt 500 senti aastas.

Aga nüüd ringhäälingu seisukoht. Ringhääling võib põhjendatult ütelda, et nende normidega ei tule välja. Ei kata kulusid. Teiseks on ühtlustamine väga tarvilik, sest detektori kuulajatel on püsiv kalduvus üle minna lampaparaadi kasutamisele. Siginevad ülemineku vahendid — detektorid kõvendajatega, ühelambilised jne. Need nõuavad jällegi erinorme. Alaline häda ja segu kontrollimisega. Lampaparaatidel on hulk jooksvaid kulusid peale maksu: proovimine, akkumulaatorite laadimine, anoodipatareid, lampide uuendamine j. m. Ühes kõrge maksuga läheb see liiale. Kõik lampaparaatide pidajad ei ole nii rikkad, et 200-kroonilise „kuulaja“ ostavad. Mitmed ehitavad 80—100 krooniga päris hea neljalambilise, nad ei või aastas teist samapalju kõrva maksta. Senine ligi paarituhande sendiline maks hävitab lampaparaadid hulga vähemaks.

Inglismaa uued raadiokavatsused.

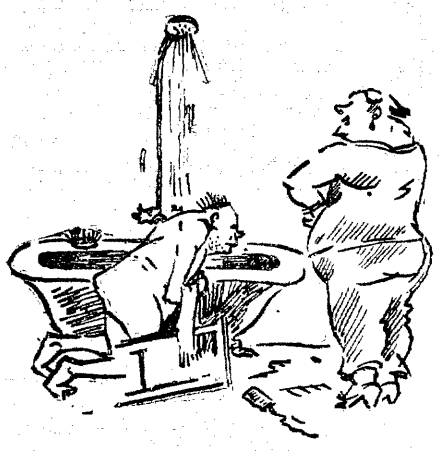
Inglise parlamendis käsitati hiljuti riikliku ringhäälingu korraldust. Vaielustel tähendas peapostmeister kõigepealt, et British Broad casting Corporation Euroopas seni ringhäälingu alal teerajajaks oli ning selle tõttu nimelt ringhäälingu arengu algupäevil palju suuremate raskustega võitlema pidi kui teised sarnased ühingud muudes maades. Seniste BBC saavutuste kiitva hinnangu järele läks ta siis üle ühingu kavatsuste käsitamisele Briti ringhäälingu võrgu arendamise suhtes. Selle kava järele tuleb ehitamisele esmajoones veel üks tugev saatejaam Brookland Parkis (Londoni läheduses). See jaam alustaks oma tegevust tuleva suve jooksul. Edasi kavatseb ühing püstitada suuremaid saatejaamu Cardiffi, Glasgovi, Manchesteri ja Belfasti.

Inglise raadiokuulajate arv on viimase aastate (1. juulist 1927. a. kuni 1. juulini s. a.) suurenenud peaaegu 10 protsendi võrra, nii et Inglismaal praegu töötavad ümmarguselt 2.506.000 maksustatud raadiovastuvõtjat ja 13.000 maksuvaba aparaati pimedatele, kokku siis 2.519.000 aparaati. Iga tuhande elaniku kohta on aparaate: Inglismaal ja Walesis — 59, Shotimaal — 37 ja Põhja-Iiris — 21.

Rängad karistused „jänestele“.

Saksamaal karistas kohus käesoleva aasta jaanuarist kuni märtsini 551 inimest ilma kuuldeloata ringhäälingu kuulamise eest. Peale aparaatide äravõtmise määrati „jänestele“ kuni 1500 Saksa margani (umbes 1350 krooni) trahvi.

Ühe naise nõuanne.

Kell 8 hommikul. Kuigi puudus igasugune tarvidus büroosse minekuks enne kella kümmet ja kuigi büroo vaid 500 m. kaugusel asus, liigutas Mr. Blink voodis ja tõusis ülesse. Ta tegi seda väga ettevaatlikult ja tema nähtav soov oli naist mitte ülesse äratada. „Jällegi üks päev!“ ütleb Mr. Blink raskemeelselt iseenesele. Üks kord — just täpselt üks kord oli ta varemgi ülesse tõusnud kümme minutit 9 peal. Selle päeva peale mõtleb ta alati. Kord — täpselt üksainukene kord oli ta oma ülestõusmisega äratanud ka abikaasa. Tal polnud vähematki kavatsust seda veel kord läbi elada, mis temaga seekord juhtus.

Mr. Blink wõttis oma vanni. Ta hoidus igast mürast ja häälest. Ta naisel oli kerge uni ja päevad, milledel Mrs. Blink enne kella üheksat ärkas, olid hallid päevad Mr. Blinki olemasolus.

Ta astus vannist välja, jalg sattus seebitükile ning äiksemüraga kukkus ta ühes tualettlauaga põrandale.

„Nüüd see juhtuski,“ sosistas ta kahvatult, „nüüd on läbi!“ Ja oligi läbi. Kui Mrs. Blink enne kella üheksat ärkas ,oli ta vihane ja väljakannatamatu. Ning Mr. Blink pidi teda välja kannatama. Ilma kiirem kiirkirjutaja poleks omanud vähematki lootust Mrs. Blinki keele jälgimiseks. Oli ka asjatu siin protesteerida või vastuväiteid esile tuua. Tuli istuda ja kannatada.

Mr. Blink istus ja kannatas. Ta mõtles väljarändamise üle ning võimalustest, mis teda võiksid vabastada oma kodusest hirmutisest. Ta pidi aga naerma. Ta oleks tahtnud näha meest, kes oleks julgenud Mrs. Blinki maha jätta, kui Mrs. Blinkil polnud soovi maha jääda.

„Mis sa hirvitad?“ küsis Mrs. Blink. „Kas lakkad otsekohe hirvitamast?“

„Muidugi, armsam,“ vastas Mr. Blink ja ei hirvitanud enam.

„Kustuta silmapilk piip!“ ütles Mrs. Blink, „sa tead, et vihkan suitsetamist.“

„Muidugi, armsam!“ ütles Mr. Blink ja kustutas piibu.

„On aeg ärisse minna,“ sõnas Mrs. Blink.

„Aga, armsam, kell on ju alles veerand . . .“

„On aeg ärisse minna!“ sõnas Mrs. Blink.

Ja nii läkski Mr. Blink ärisse.

Mrs. Blinkil oli eriline mõju oma mehe peale, mille olemasolust tal aimugi polnud. Mida kaugemale Mr. Blink oma naisest jõudis, seda mehelikumaks, vihasemaks ning julgemaks ta muutus. Kui ta ärisse jõudis, oli jumaliku kangelase Achillese wiha mugav õletuluke tema meeleolulõõma kõrval. Kedagi pidi see viha tabama. Ja ta tabaski. Sel hommikul sattus ohvriks Carter, öövaht.

„Vabandage mind, härra, mul oli...“ algas Carter.

„Tehke, et kaote minu silmist,“ möirgas väike Mr. Blink.

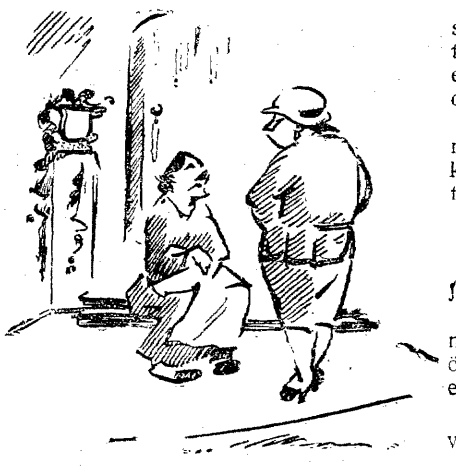
„Kuid, härra . . .“

„Kas tahate, et teid vabastataks?“ müristas Blink. „Kui teie seda soovite, siis öelge seda ainult mulle, aitan teid meeleldi. Kuid vabandage end enne lahkelt!“

„Mul on hirmus kahju . . .“ kogeles Carter.

Kuid väike Mr. Blink oligi juba kadunud. „Kui ma temast olenev ei oleks,“ sosistas Carter vihaselt.

Kümme minutit hiljem leidis väike Mr. Blink öövahi vihase näolapiga kuju

ikka veel oma büroo ukse ees. „Teie olete ikka veel siin, lurjus? Tehke et te välja saate ja ärge näidake end siin enne homme hommikut!“

„Ei, härra, ja, härra!“

Carter tuli koju.

Tema naine oli väikene, piinatu ning pigistatu välimusega naisterahvas. Ta tõi oma mehele süüa. — „Mis see on?“ urises mees.

„Tangu pudru, armsam,“ ütles Mrs. Carter kartlikult.

„Tangud?“

„Ja, armsam, tangud!“

„Tangu pudru!“ Öövaht Carter võttis kausi, kujutas ette, et see on Mr. Blink ja viskas ta vastu seina, andis naisele jalahoobi, jõi kolm pudelit õlut ja heitis siis voodi. „Et sa mind jumala pärast enne kella 7 ei ärata, kisun sul muidu keele suust,“ ütles ta veel enne magamajäämist. „Kas kuulsid?“

Naine vajus kokku ning astus majast välja. Tihtigi oli ta imestanud, miks ta oli abiellunud Carteriga, nüüd imestas ta, miks ta tema juurest ei lahkunud. Ta istus ühe maja trepiastmetele ja mõtles oma elu üle järele. Talle avanesid vaid kaks võimalust: nälg ilma Carterita, ning elu Carteriga, mis oli põrgu.

Ning järsku võtsid pisarad Mrs. Carteri üle võimust.

„Hei, teie, naine!“

Mrs. Carter vaatas ülesse. Keegi suur naine seisis tema kohal. Mrs. Carter ei tundnud Mrs. Blinki, Mrs. Blink ei tundnud Mrs. Carteri. Sellegipärast oli suur naine ikkagi Mrs. Blink.

„Kas oleksite nii hea ja ütleksite mulle, miks hulute minu majaukse ees?“ küsis Mrs. Blink. „Ma ei või kannatada, et teie siin hädaldate.“

„Ah, armuline proua, minu mees...“

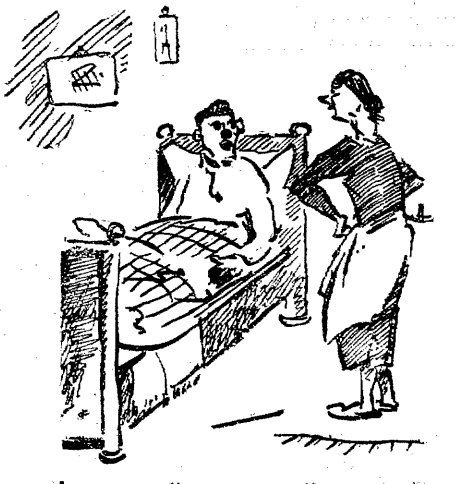
„Mis temaga on?“

„Ta andis mulle jalahoobi ning ma jooksin ära.“

Mrs. Blinkil puudus järsku tarvilisel määral õhku. „Kas tahate mulle siin öelda, et jooksite pakku ühe mehe eest?“

„Ma pidin, armuline proua, ma ei võinud toimida teisiti.“

„Mis, teie ei võinud toimida teisiti? Teate teie, mis te tegema peate? Minge koju, visake ta voodist välja, öelge talle, et ta peab lõhkuma puid. Kui ta keeldub, ähvardage temast lahkuda. Kui ta siis ikkagi teie tahtmist ei täida, siis lahkuge ometigi temast.“

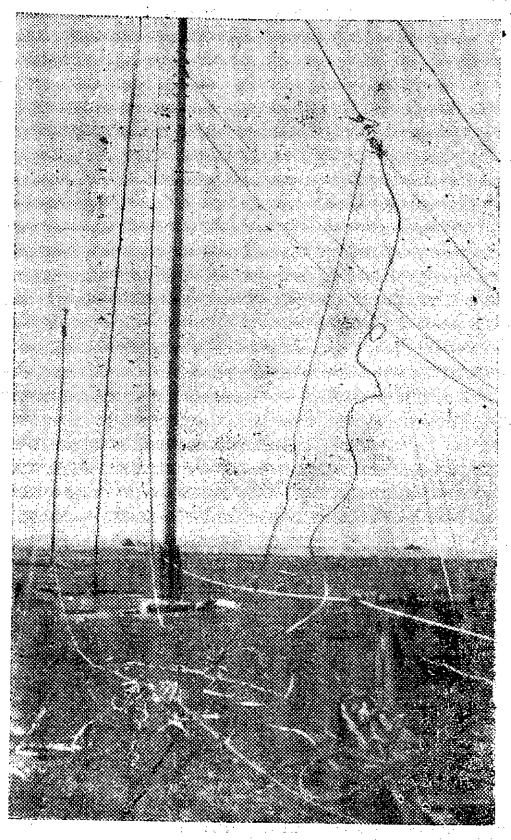
„Aga, armuline proua, ilma temata sureksin nälga.“

„Kas ei taha teie elada oma elu?“

Raadiovõistlus Tallinna ja Tartu vahel.

Tartu uus ringhäälingu saatejaam valmib kiiremalt, kuid Tallinnal on kõrgemad mastid.

Kui keegi maja, vabrikut või silda ehitada tahab ja temal selle juures pistmist on kas linnavalitsusega või teedeministeeriumiga, siis läheb asi juba kindlasti nii, et parem ehitusaeg — suvi kulub askeldamiseks kantseleidega, lubadega, krepostеerimisega ja töö ise kukub sügiseks. Siis närvitsetakse, määratakse ehitajale lühikesi tähtaegu, rutatakse ja tehakse halba tööd. Nii ehitab teedeministeerium ise sügisel ja talvel, nii venitab ka teiste tööd. Selleks, et raadiokontsessiooni väikest pikendust ära otsustada, mõtles ja kõhkles teedeministeerium kuude viisi ja ei mõtelnud midagi tarka välja. Kirjutas lõpuks sellele alla, mis ringhääling tahtis. Linnavalitsus kaalus jälle nädalaid oma paaritiinulise paemurru tüki juures, enne kui söandas selle välja rentida. Ja nii oligi sügise käes enne kui raadio ringhääling Lasnamäel hakkama sai. Ega võinudki võõra maa peale varem palju teha. Tehti siis 2—3 kuu jooksul vaevalt nii palju ära, kui palju võiks tänapäevane eitustehnika ära teha paari nädalaga.

Ainult raadiomaksude sissenõudmine käib meil kiirelt ja täpselt. Siinki taheti midagi sügise peale jätta. Raadiokuulajalt nõutakse õiget aega.

Meie raadiopere närve erutab muidugi küsimus, kui palju vahepeal seda uut saatejaama Lasnamäel on ehitatud ja millal ta valmib.

Vähe on tööd juurde tulnud viimasel paaril nädalal. Mitmed raadiomehed käivad Lasnamäel vaatamas ja tulevad tusaste nägudega mäest alla: liialt pikkamisi venib. Raadiomastid on täies elusuuruses ikka veel maapinnal. Täiesti kivinenud on kõik mastide betoon-alused ja pide-massiivid, mille külge kinnitatatakse terasköite otsad mastide püstihoiuks. Iga masti jaoks on 4 pidekivi ja üks alus. Seega valatud 10 betoonmürakat.

Käesoleval nädalal algas saatejaama hoone ehitamine. Nädala lõpuks oli vundament valmis. Õieti on see Lasnamäel imekerge ja lõbus töö: vaevalt jalg maad mulda pealt ära lükata ja kõva paas all, ehita kas või Baabeli torn peale. Maja vundament möödab 15×17 sammu. Tuleb väike elumaja suurune. Raskem lugu on kaevuga, mis siia samasse maja müüri äärde tuleb. Siin peab mitukümmend jalga puurima, enne kui paras vesine maaühendus käes on. Kaevu töö on väljapakkumisel. Läheduses valgendavad silikaat-kivid. Leping nõuab, et maja olgu 1. oktoobriks valmis. Laululava ehitamist eeskujuks võttes ei ole see võimata. Kuid maja jääb talveks niiskeks ja peened aparaadid võtab roostesse. See on hilise töö pahe ja kahi. Juba uhtuski vihm kesknädala õhtul värsket lupja vundamendi kividelt. Parem ehitusaeg möödub varsti.

Huvitav töö on mastide püstitamine. Siin võiks nii mõnigi hakkajam raadiomees õppida ja omale neljapalgilise süsteemi järele ühed paarikümne süllalised ehitada. Uueks aastaks tahetakse kõik välised ehitused lõpule viia. Et oleks uus aasta ja uued lained. Mastide ülesupitamine Lasnamäel algab juba tuleval nädalal. See on raskem ja keerulisem osa tööst. Annab vaadata.

Selle vastu edenevad Tartu uue raadiojaama ehitustööd jõudsamalt. See on ka õieti kolmanda järgu „hääling": on ajutine ja abisaatejaam. Tulevikus tahetakse senine Tallinna saatejaam Tartu üle viia, kuid seda ei saa kuuldavasti enne kevadet ja seniks tehakse Tartus ajutine, mis juba oktoobri lõpul töötama hakkab. Tartu ehitajad aga kinnitavad, et ajutine sissesead lööb praeguse Tallinna üle ja sellepärast pole enam mõtet vananenud seadeldust Tallinnast üle tuua. Ka kinnitatakse, et Tartu telefonivabrik uute omanikkude kätte minnes tugevasti laieneb ja suurema raadiotööstuse avab. Sel puhul tahtvat vabrik omale moodsa uuetüübilise katsetamis-saatejaama ehitada, mis teadagi Tallinnast toodud abijaama seadelduse ülletaks.

Tartu saatejaamast on juba midagi ülelinnalist näha ja vaadata. Tiivustab detektori rahva lootusi.

Saatejaam ehitatakse Narva maantee äärde Põllu uulitsale Maarja surnuaia taha. Jaama asukoht on võrdlemisi kõrge, mingisuguseid absorbeerivaid mõjundisi ega varjamisi arvatavasti karta ei ole. Jaamale üsna lähedalt läheb küll mööda kõrgepinge liin.

Praegu ollakse ametis antenni mastide püstitamisega; neid pannakse kaks. Üks neist on juba täiesti püsti. Teine kerkis nädala lõpul. Mastid tulevad 60 mtr. pikad ning nende vahe on 100 mtr. Mastid on puust. Kahe masti vahele ehitatakse saatejaam, mille alusmüüri ehitusega juba algust on tehtud.

Töödega loodetakse sügiseks nii kaugele jõuda, et jaamast raadiolaineid juba välja saata võidakse.

Tartu 60-meetrilised (ligi 30 sülda) raadiomastid paistavad üle linna. Nad on sidestatud terasköitega betoon-ankrute külge.

Jaama kõrge asendi tõttu kuuleb teda loodetavasti Tallinnas lampaparaadiga päris hästi.

Meie pilt kujutab Tartu raadiojaama mõlemaid antennimaste.

Raadiokuulajate hulk.

Eestis kõigest 2000!

Austria raadioajakiri „Radio-Wien" toob oma viimases numbris ringhäälingu kuulajate arvu üksikute riikide järele käesoleva aasta alguseks.

Selle järele olid juhtival kohal Ameerika Ühisriigid 6.300.000 kuulajaga, Suur-Britannia 2.179.000 kuulajaga ja Saksamaa 1.636.000 kuulajaga. Neile järgnevad Prantsusmaa — 800.000, Jaapan — 400.000, Rootsi — 238.000, Austraalia — 175.000, Tsheho-Slovakkia — 174.000, Taani — 120.000, Nõukogude Vene — 120.000, Norra — 100 tuhat, Ungari — 60.000, Shveits — 51 tuhat, Itaalia — 50.000, Poola — 47 tuhat, Danzig — 13.000, Läti — 12.000, Lõuna-Aafrika — 11.000. Viimasel kohal asub Eesti, kus aasta alguses olnud kõigest 2000 raadiokuulajat! Kust on saadud niisugune informatsioon?

Pitdistatud saatekava.

Helmi Einer,
laulab ringhäälingus teisipäewal 28. augustil.

Õpataja Tallmeister,
peab pühapäewal, 26. augustil Pühawaimu kirikus raadiojutlust.

H. Enok,
peab esmaspäewal, 27. augustil raadiowestlust.

Alfred Vaarmann,
esineb tsellosoologa ringhäälingus teisipäewal, 28. augustil.

Einer.
„Laul olgu lühike ehk pikk, peaasi, et on ooperlik!"

Tallmeister.
„Kes pelgab värsket vaimutoitu, see üal ei näe õiget koitu!"

Enok.
„Me ajal iga mees ja naine peab teadma, mis on lühilaine!"

Vaarmann.
„Ka celloga wõib pakku kunsti, mis väga veetleb iga vuntsi!"

„Ja muidugi, armuline proua."

„Siis minge koju ja tehke nii nagu ütlesin."

„Ta lööb mu surnuks."

„Ta lööb teid ju igal juhusel, nii siis, kas nii ehk teisiti?"

„Ja, armuline proua."

„Nii siis, minge nüüd ja olge naine, ja olge naine ja mitte kalts." — Mrs. Carter läks koju. Midagi oli olnud selles suures naises, mis ta põiema oli sütitanud. „Tõuse ülesse," tõukas ta Carterit. — „Kas sa räägid minuga?" aegutas see.

„Muidugi. Tõuse ülesse ja lõhu puid!"

„Mina?" küsis Carter.

„Ja! Kui sa ei taha, et jätaksin su maha, kui sa ei taha oma tangupudru tulevikus ise keeta, oma nööpe ise ette õmmelda, oma voodit ise korraldada, tuba ise kütta ja üldse kõik..."

„Sa oled hullunud," ütles Carter.

„Vastuoksa, mu pea on selge," arvas naine ikka julgemaks muutudes. „Aga maast lahti nüüd; kui sa pole kahe minuti pärast all keldris puid raiumas, lähen mina. Kui sa seda ei usu, jää minupärast voodi. Nüüd muutub midagi siin selles majas!" Kümme minutit hiljem raius sisemiselt täiesti põrutatud Mr. Carter keldris puid. Mida rohkem puid ta raius, seda vihasemaks ta muutus, kuid ta ei öelnud sellest midagi Mrs. Carterile. Ta ei hoolinud suurt nööpide etteõmblemisest ning pudrukeetmisest.

„Nüüd tee üks pikk jalutuskäik," ütles talle naine, kui ta valmis oli. „Mul on üht-teist teha ega taha sind esialgul näha."

„Kuid, armsam."

„Kas sa kaod minu silmist!" hüüdis Mrs. Carter.

Carter läks, värisedes vihast. Instinkt ajas teda Blinki büroo juurde. Ta astus otsejoones väikse Mr. Blinki erakabinetti. „Teie olete täiesti vilets ussike," ütles ta Mr. Blinkile.

„Mis?"

„Kuude kaupa türanniseerisite mind," karjus Carter edasi. „Miks? Sellepärast, et kartsin, et teie mind välja viskate. Hea, visake mind välja, noh — katsuge kord ning vaadake siis, mis sellest välja tuleb!"

„Mina — jaa — aga," kogeles Blink.

„Noh rutem, katsuge siis ometigi," ütles Carter, „visake mind välja ja vaadake pealt, mis teiega juhtub, teie väike vilets ussike!" — Mr. Blink hakkas värisema.

„Mul pole kavatsustki, ma ei taha ju sugugi — ma ei taha ju teid sugugi välja visata..."

Carter pani tähele, et lehekülg oli keeratud. Ta hirvitas.

„Siis annate mulle loodetavsti väikese palgakõrgenduse?"

„Aga muidugi," ütles Blink kiirelt.

Carter noogutas pead ja astus välja. „Ma pidin oma tundmustele ometigi vaba väljapääsu võimaldama, kuna mu naine nii suurt iseloomu muutust näitas," ütles ta uksel. — Viis minutit istus Mr. Blink päris vaikselt. Temas läks miski järjest kuumemaks. Ta teadis, et ta nüüd kunagi enam ei vabane türannist Carterist. Kuid kui ta oleks keeldunud — väike valge voodi sanatooriumis!

„Surnuks tahaksin teda lüüa," sisistas väike Blink. „Kuid ma ei julge seda. Ei julge. Kuid kedagi tahaksin nüüd surnuks lüüa!" — Ta ei kannatanud enam büroos välja. Ta võttis kübara varnast ning läks koju. Ta hambad olid kokkusurutud ning küüned tugevasti pigistatud peopesadesse.

„Miks tuled sa nii vara koju?" uuris Mrs. Blink.

„Sellepärast et tahtsin," ütles väike Mr. Blink ja süütas piibu. Mrs. Blink läks punaseks.

„Harold, kustuta otsekohe piip."

„Ma suitsetan piipu praegu edasi," ütles Mr. Blink, kelle silmade ees viirastus Carteri kuju, „ning suitsetan nüüdsest peale alati kui soovin. Anna mulle kohe ajalehed siia ja vii siis oma lobakeel kiiresti siit toast välja, olen väsinud!"

„Aga Harold!"

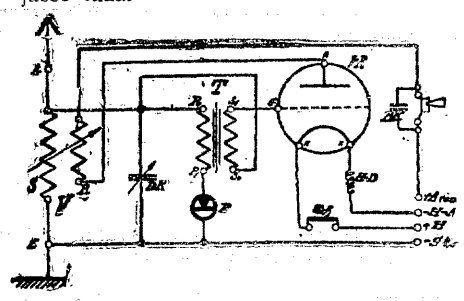
„Kas ei saanud sa minust aru?" müristas väike Mr. Blink.

Ning siis vallutasid pisarad Mrs. Blinki.

Will Scotti järele.

Lihtne kohalik vastuvõtja.

Järgnevates ridades kirjeldatud vastuvõtja on mõeldud ainult kohaliku vastuvõtu jaoks. Lihtsamate üksikosade ning ainult ühe lambi kasutamisel õnnestub ka abiantennidega kohalikku jaama heas hääletugevuses valjuhääldajasse tuua.

Joon. 1. Vastuvõtja skeem.

Vastuvõtja skeem, mida kujutab joonis 1, näitab normaalset detektorahelat ühenduses transformaatori kaudu sidestatud kõvendusastmega. See madalsagedusaste on antenniahelale tagasisidestatud. Häälestatud primäär-detektorahel juhitakse üle transformaatori T kõvenduslambi VR juurde. Kõrgesageduse reaktsioonivõnge, mis olemas lambi anoodahelas, juhitakse üle transformaatori mahtuvuse kõvenduslambi võrele. Sellase reaktsioonilülituse peale vaatavad mitmed kahtlaselt, kuna oletatakse, et madalsagedusastme anoodahelas vaid madalsageduse energia voolab. Tegelikult aga on ka iga madalsagedusastme anoodahelas olemas kõrgesagedusenergiat.

Poolisüsteem V võib koosneda kahekordsest (kallutatavast) poolihoidjast. Joonisel nähtav variosidestaja aga võimaldab aparaadi ehitamist kaunis väikese ruumitarvitusega. Sidestaja staatoriga paralleelselt asub häälestamiseks pöördkondensaator DK. Soovitav on suure emissiooniga valjuhääldajalambi tarvitamisel valida transformaatori vahekorraks 1:6. Küttetakistuse sisseehitamisest hoidumiseks jatkub vaid kütte paispooli HD monteerimisest kütteahelasse. Selle isevalmistamine on õige kerge. Aparaadi sisse- ja väljalülimiseks tarvitame puksipaari ühenduses lühiühendusstekkeriga Sch. Kõvendaja valjuhääldaja klemmidega paralleelne plokk-kondensaator BK pole tingimata vajalik. Katse näitab, kas tema sissechitamise läbi saavutatakse parem, võib olla ka tugevam vastuvõtt.

Aparaadi ehitamiseks lähevad tarvis järgmised üksikosad:

V — Variosidestaja.

DK — Pöörkondensaator 500 cm.

T — Madalsagedustransform. 1 : 6.

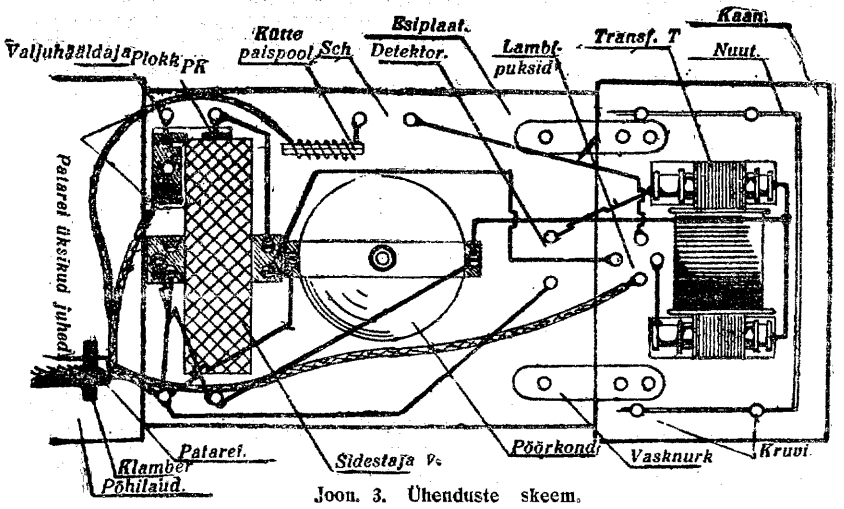
D — Detektor.

BK — Plokk-kondensaator 2000 cm.

VK — Kõvendajalamp.

8 4 mm. puksi, 4 lambipuksi, 3 mm., 1 patarei ühendusnöör, 4/5 kordne, 1 lühiühendusstekker, puukast — puldikujuline, troliitplaat 145×120×5 mm,, mitmesugust traati ning isoleerimismaterjaali; 2 vasknurka.

Kui joonis 2 järele esiplaat läbi puuritud, kruvitakse sellele kõik osad. Selle järele ühendatakse mõlema vasknurga abil esiplaat ja kaanelaud. Enne seda on kaanelaua külge kinnitatud lambipesa puksid ning monteeritud transformaator.

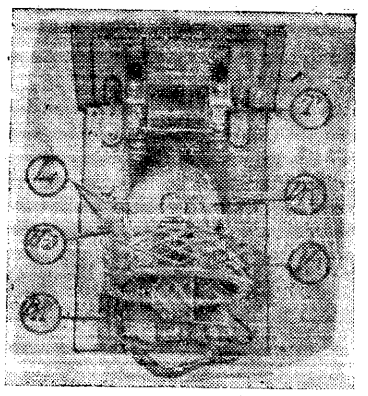

Joon. 3. Ühenduste skeem.

Küttepaispool HD isevalmistamine on lihtne. Kolme sentimeetri pikkuse puupulga peale mähitakse 5 sm. pikune takistustraat (Manganin 0,2 mm. läbimõõduga või Constantan 0,1 mm. läbimõõduga). See takistus ühendatakse ühelt poolt patareijuhe „miinus-küttega" ja teiselt poolt ühe lühiühenduse stekkerpaari puksiga.

Vastuvõtja osade ühendamine sünnib joonis 3 järele. Pea kõik ühendused võib teostada kinnikruvimise abil. Nii siis võivad ka need, kellel pole kogemusi tinutamiskolbiga ümberkäimises, kruvikeeraja ja tangide abil aparaadi mõne tunni jooksul kokku ehitada. Patarei ühendustraadid juhitakse otse ühendusklemmide juurde.

Kui aparaat katsetamiste juures ei sidesta, tuleb sidestaja ühenduspoolel, kus asuvad kolm klemmi, keskmise ja

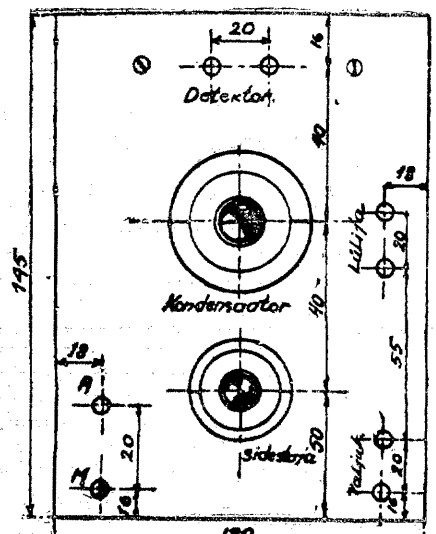
Joon. 4. Vastuvõtja sisemus

parempoolse kruvi ühenduse asemel ühenduse luua vasaku ja parema kruviga.

Aparaadi käsitamine on väga lihtne. Peale lambi sisseasetamist ühendatakse patarei. Paigutatakse siis sisse lühiühendusstekker ja leitakse õige võre eelpinge, nii peab kohaleasetatud detektoriga kohalik jaam kuulda olema. Umbes 100-voldilise anoodpinge juures on soodne võrepinge umbes 3—4,5 volti. Nüüd katsutakse pöörkondensaatori DK abil vastuvõtjat täpselt saatejaama peale häälestada ning saavutatakse suurem helitugevus sidestaja V pööramise abil. Tähtis hääletugevuse suhtes on muidugi ka detektoril õige koha leidmine. Võrreldes materjalikuluga annab käesolev aparaat kohaliku jaama vastuvõtjana haruldasi tagajärgi. Ka toaantenni tarvitades toob ta umbes 10 km. kaugusel kohalikust jaamast selle hästi valjuhääldajasse.

Lõpuks olgu tähendatud, et igat olemasolevat primäärdetektor vastuvõtjat lihtsalt ning odavalt võib ümberehitada niisuguseks vastuvõtjaks.

Ins. E. Friedländeri järele.

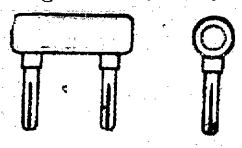

Joon. 2. Esiplaadi mõõdud.

Jäädavalt reguleeritud detektor.

Suurem osa raadiokuulajatest on detektori omanikud, sest need on lihtsamad, odavamad ja kergemini käsitatavad aparaadid, mis ei vaja erilisi teadmisi ja annavad küllaldaselt tugeva kohaliku saatja vastuvõtte peatelefonis.

Ainult üks õrn külg on neil vastuvõtjatel — see on detektor. Mida nõrgem on vastuvõtt, seda raskem on ka detektori käsitamine. Soovitakse ruttu midagi tähtsat kuulata, siis on detektor sageli muutnud oma seisangut ja kaua aega kulub tema kallal mängides, enne kui ta on jälle kõlbulik. Ja seks ajaks ongi huvitavamad eeskava osad läbi ehk siis jälle otsitakse ja otsitakse ja ei kuulda midagi, sest on just parajasti saatmise vaheaeg. — Sellest kõigest võib vabaneda kui

Joonis 1.

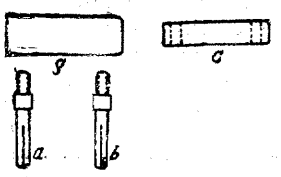
omatakse muutmata detektori: Sellane kindel detektor töötab laitmatalt aasta ja kaks. Ta on sama helitugevusega kui tavaline detektor. Valmistades omale alljärgneva kirjelduse järele „automaatse" detektori, muutub vastuvõtt tõsiseks naudinguks.

Valmistamiskulud on väiksed ja töö lihtne. „Automaatse" detektori valmistamiseks vajatakse järgmisi üksikosi:

1) Lülitihendusstekker (joonis 1), mis koosneb isoleertorust milles vaskpadrun, missugusesse mõlemast stekkeri harud sisse kruvitakse; stekkeri harude vahe on 19 mm. ja nad sobivad kõikidesse detektorpuksidesse.

2) Vähe Woodimetalli kristalli sisse sulatamiseks.

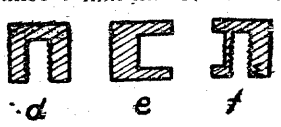
3) Väike spiraalvedru tugevast traadist, n. n. rõhumisvedru, mis ei tohi olla liig nõrk ja mis omab detektorspiraalile võrdse traadijämeduse.

Joonis 2.

4) Kaks isesugust kristalli. Heaks on osutunud kombinatsioonid tsinkkriit: kalkopüriit ehk tinaläige. Võib ka teisi kombinatsioone kasutada, need aga ei tööta nii hästi.

Kuidas võib nimetatud asjadest valmistada detektori? Esmalt kruvitakse välja mõlemad lülitihenduse stekkeri kontaktid (joonis 2, a ja b), siis lükatakse isoleertorust välja sisemine vaskosa c ja saetakse koime võrdsesse ossa. Siis saame kolm väikest vasetükikest (joonis 3, d—f), milliseid lühendatakse 7 mm-ni. Kaks osadest on

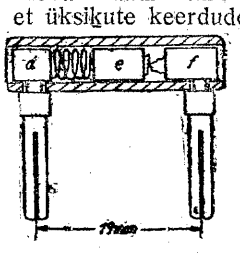

Joonis 3.

varustatud vindedega, keskmine on aga täissilinder. See osa ja üks esimestest kahest (e ja f) kinnitatakse kuhugile ning neisse puuritakse 4 mm. läbimõõdulise puuriga ühest küljest kuni keskkohani augud. Kuid vindet ei tohi selle juures rikkuda. Osad kinnitatakse kruvipingile või mujale, viilitakse lõikepinnad siledaks ja puuritakse vastavad augud käsipuurmasinaga.

Seega on peatöö valmis ja võib neisse osade (e ja f) aukudesse kinnitada kristallid, muutes neid esmalt sobivateks aukudele. Üks kristall varustatakse terava otsaga. See omab metall kontakti funktsiooni tavalise detektori juure. Nüüd võetakse kausikesed e ja f lamedate tangide vahele ja soojendatakse neid piirituse- ehk gaasitulel, asetatakse vähe woodmetalli auku, surutakse kristall vedelasse metalli ja oodatakse kuni ta tardub. Nüüd puhastatakse mõlemad kausikesed bensiini või piiritusega.

Kui vedru ei soovita osta, siis paenutatakse kõva traadi tükk ümber naela, nii et üksikute keerdude vahele

Joonis 4.

jäävad vahed, mis võrduvad kahe ehk kolmekordse traadi jämedusega. Spiraalvedru läbimõõt peab olema võrdne kausikeste läbimõõduga; lihtsam on teda mähkida ümber ühe stekkeri varda, traadiotsa stekkeri pilusse kinniklemmides.

Nüüd pannakse detektor kokku. Esmalt lükatakse polt d torusse g, nii et algus ots jälle jääb väljaspoole, ja kinnitatakse stekkeri haruga. Nagu joonisest 4 näha järgneb nüüd spiraalvedru, siis osa c, nii et kristall on vedrust ärapööratud. Lõpu moodustab kausike f, mis teise stekkeri haruga kinnitatakse.

Nüüd proovitakse detektori vastuvõtjas. Kui kohe hästi ei kuulda, siis keeratakse hüls veel kord lahti, pööratakse osa e vähe kuni leitakse tugevama heliga punkt. Vedru pikkust peab äramäärama ka katsetamisel. On rõhumine liig tugev, siis lühendatakse teda ühe keeru võrra, vastasel korral pikendatakse teda keeru võrra. Varsti leiamegi ta õige pikkuse ja kõige tundelikuma punkti, milles veenduda võib teda võrreldes vana detektoriga. Töötab uus kõvemini ehk sama kõvasti kui vana detektor, siis kruvitakse stekkeri harud lamedate tangidega kõvasti kinni, nii et üksikud osad oma soodsamat seisangut enam ei saaks muuta. Helitugevus jääb nii sama muutmataks. Nüüd on automaatne detektor valmis, mida ilalgi ei tarvitseta reguleerida. See väike ühekordne vaev tasub end rikkalikult, sest tagajärjed on otse üllatavad.

„Sendung".

Raadio raudteejaamade ooteruumides.

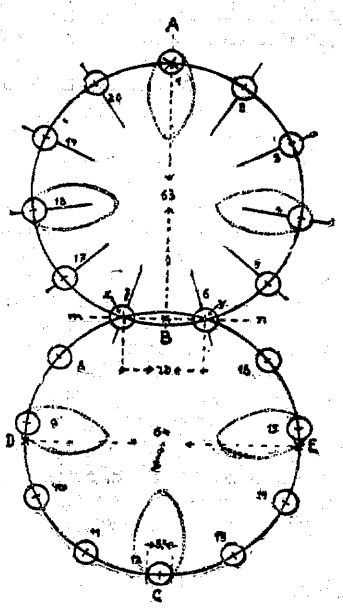
Ungaris on moodustatud ühisus, mis raudteejaamade ooteruumidesse hakkab ülesse seadma ringhäälingu vastuvõtteseadeid. Raadio kuulamine lühendab tuntavalt reisijate aega rongide ootamisel. Mitmes raudteejaamas on sisseseadmise tööd juba alanud.

Populaarteaduslik loeng.

Kaheksakujuliste poolide valmistamine.

Terve hulga lülituste juures on soovitav poolide tarvitamine, millel on võimalikult väike või puudub täiesti väline väli ja mis selletõttu ka ümberpöördult ei saa ammutada energiat ruumist. Niisuguseid poole on eriti hea tarvitada siis, kui tarvis on hoiduda sisemiste induktiivsete sidestuste tekkimise eest vastuvõtteaparaadis (näit. nöitrodüünvastuvõtjais), või kui tahetakse kohaliku jaama ligiduses töötades takistada, et aparaadi poolid mitte ise ei mõjuks väikeste raamantennidena ning selektiivse lülituse abil kõrvaldatud kohalikku jaama teataval määral tagaukse kaudu jälle sisse ei laseks.

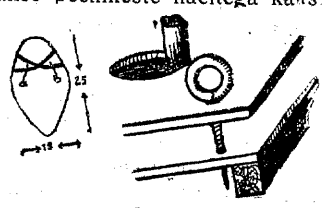

Joon. 1.

Niisuguste ilma väljata poolide saavutamiseks võib astuda mitmet rada, kapseldades poole või tarvitades n. n. toroid- ehk kaheksakujulisi poole. Niisuguste poolide eriliste omaduste peal põhjeneb terve rea mitmesuguste ilusate nimedega varustatud lülituste mõju, milledest palju räägitakse, kuigi tegemist on tavaliste üldtuntud lülitustega, milledes otstarbekohaselt on ära kasutatud nimetatud kaheksakujuliste väljata poolide paremused.

Niisuguste poolide valmistamine on väga lihtne ega nõua suurt tööriistade tagavara.

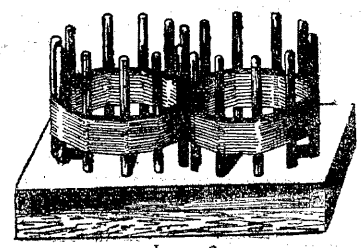
3 sm. paksusele põhilauale (10×17 sm.), mida võib valmistada üksteise peale löödud õhukestest laudadest, kinnitatakse peenikeste naeltega kaks ühe-

Joon 2

suurust umbes 4 mm. paksust vineerplaati. (Selle teguviisi põhjuseks on, et kõigil kolmel plaadil nõuetavad 20 auku vastaksid oma asukoha poolest täpselt üksteisele. Siis märgitakse paberile mähkimisseade põhiplaan (Joon. 1). Põhiplaan kleebitakse lauale ning torgatakse 1 kuni 20 naelaga märgid laua sisse. Tähtis on, et augud saaksid puuritud täpselt püstloodis. Võhik võiks augud kõige parem lasta puurida mõnes töökojas umbes 8,2 mm. puuriga. Peale puurimist vabastatakse vineerplaadid ning märgitakse pliiatsiga ära nende esialgne seis, nii et ülemise ja alumise plaadi äravahetamine ning ümberpööramine oleks võimata (väga tähtis!).

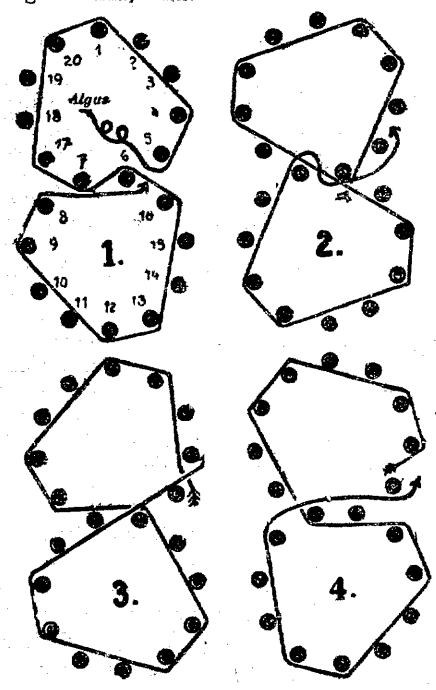
Mõlemis vineerplaadis suurendatakse augud 1, 4, 18 ja 9, 12, 15 joonis 2 näidatud viisil, mille tõttu tuntuvalt kergendub pooli vabastamine peale mähkimist.

Joon. 3.

Alumine vineerplaat varustatakse kitsamatel külgedel 1 kuni 2 sm. kõrguste liistudega ning asetatakse ta siis põhiplaadile. Kõikidesse aukudesse pistetakse umbes 10 sm. pikkused ja 8 mm. jämedused puupulgakesed. Nad peavad seisma kaunis tugevasti, kuna logisevad pulgad kõrgemate keerdude mähkimisel kokku surutakse ja nii ülemise plaadi pealepanemist raskendavad. Mõlema vineerplaadi nurkadesse ja pikemate külgede keskkohta puuritakse augud kruvide jaoks (Joon. 2).

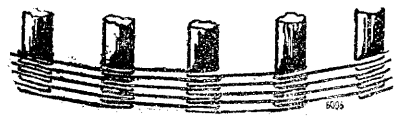
Mähkimine (Joon. 3) sünnib alumisel vineerplaadil. Algusena võib võtta igat pulka, kuid siiski on soovitav

Joon. 4.

(elektriliste olude ühtlustamise mõttes mõlemas poolis) mähkimist alustada keskel 5 pulga juures. Traadi alguse torkame umbes 20 sm. pikkuselt 4 parda juures väljasaetud avausesse ja kinnitatakse paksu alusplaadi sisse löödud naela külge. Mähkimise juures jääb alati kaks varrast vahele (Joon. 4). Erandi moodustavad iga teise ja neljanda keeru otsad. Teise keeru lõpus jäetakse vahele vaid üks varras, iga neljanda keeru lõpus isegi kolm, kuna keerdude arv muidu ebakorrapäraseks muutuks. Keerud tuleb iga ringi järel tugevasti kinni tõmmata ning tihti varrastel allapoole lükata (ainult varrast mööda!), milleks sobib hästi pliiatsi teritamata ots.

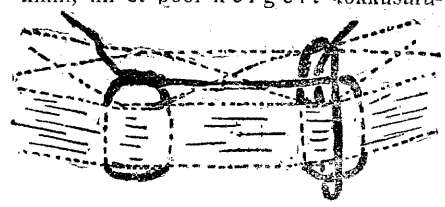
Mähitud keerde on kõige lihtsam kindlaks määrata, lugedes traatide arvu viie varda vahel; näiteks on joonisel 5 viie varda vahel traatide arv 19. Igaüks neist võrdub ühele kaheksale, nii siis on keerde 19. Aperioodilisel lülitamisel on antennipooli jaoks tarvis

Joon. 5.

kõige rohkem 16 keerdu; katsetamisel võib mahamähkimisega saavutada soodsa keerdude arvu. Võrepooli keerdude arv võngub ringhäälingulainete ulatusel ja 500 sm. kondensaatori tarvitamisel 32 kuni 40 keeru vahel. Reaktsiooni jaoks jatkub 16 keerust. Nende kolme pooli jaoks läheb tarvis umbes 60—70 gr. vasktraati, läbimõõt 0,5 mm., kahekordse puuvillamähisega.

Valmismähitud pooli traadi vaba ots kinnitatagu esmalt ümber ühe varda, näiteks nr. 5 külge. Nüüd paigutatakse varraste peale teine vineerplaat ning tõmmatakse mõlemad plaadid kruvidega kinni, nii et pool kergelt kokkusuru-

Joon. 6.

takse. Siis kõrvaldatakse vardad ilma hädaohuta. Kihid ei lähe kohalt ära.

Esmalt kinnitatakse pool kuuel nähtaval kohal niidiga, mis tõmmatakse läbi a ja b (joon. 2) ning sõlmitakse tugevasti kinni. Nüüd vabastatakse ka kruvid ja võetakse pool plaatide vahelt välja. Siis kinnitatakse joonisel 6 näidatud kombel pooli väline äär ja ühine keskkoht.

Valjuhääldaja üllatused.

Õhtupoolik. Koos istus seltskond ning jällegi kord lõppes otsa jutuaine. Nagu öeldakse, jalad olid vist kõigil risti. Keegi ei leidnud midagi ütlemisväärset. Juba pidid mõningad vaevaga alla suruma pealetükkivaid aegutusi.

Sellel piinlikul momendil tundis majahärra, et tema kohus on olukorda päästa. Ta haaras oma mõtleja otsaesise pihku ja kuulutas siis: „Oh, tõna antakse ometigi ringhäälingu kaudu edasi uut ooperit. Kuulame õige kord?"

Rõõmsalt pooldavad külalised seda mõtet.

Valjuhääldajast kõlavad hääled. Imeilusasti! Imekaunilt! Tore riistapuu, see valjuhääldaja. Vaiksed ja sosistatud tunnustused. Kuid järsku mingi vale toon. Mõne takti järele uuesti. Mõne aja pärast kuuldub toas dissonants. Siis jatkub vaatus kuni lõpuni ilma disharmooniata. Jällegi mõned kõrvalhelid. Kõik ei pane seda ju tähele. Kõik pole ju küllalt musikaalsed. Kuid tervele hulgale on arusaadav, et valjuhääldaja siin-seal võltsib.

„Niisuguseid asju peab omale äris alati enne demonstreerida laskma," tähendab tark Rihard.

„Seda ma ometigi tegin," vastab majahärra veidi haavunult, kuna temast usuti, et ta ostnud valjuhääldaja ilma proovimata. „Kuid äris töötas ta haruldase puhtusega. Alles sellest ajast saadik, mil ta siin seisab, annab ta endast neid iseäralikke valetoone. Ja ka mitte alati. Mõistatuslik lugu. Olen katsunud juba igasuguseid abinõusid: uusi lampe, kruvide tugevamat kinnikeeramist — midagi ei aidanud."

„Ehk on siin tegemist kajaga?" seletab tark Rihard.

Põrgulik, pilkav naer juuresoleva füüsikateadlase suust. „Kust peaks siin tulema kaja? Nii väikeses ruumis. Kas ei õppinud Teie siis juba koolis, et kaja sündimiseks on tarvis kindel seinakaugus, mis heli tagasi paiskab? Sellist kaugust käesoleval juhusel ei ole. Mina aga panin tähele (meelsasti oleks ta aga ütelnud: „loodusuurija kogenud pilguga". Kuid ta otsustas siiski oma endakiitust maha suruda), et segav heli igakord kaob, kui keegi suitsu võtab ning suitsukasti suitsetamislaualt ülesse tõstab. Siin peab olema mõistatuse võti."

Tehti proovi, loodusteadlasel oli õigus!

Kuid põhjuste üle ei jõutud selgusele ega poleks ehk jõutud tänapäevalgi, kui mite inglise füüsikateadlane dr. A. H. Davis poleks korraldanud põhjalikke uurimusi valjuhääldaja õige asetamise kohta. Tema mitmesugustest katsetest, mis osalt teostati helilainete päevapildistamise teel, pakuvad koduse ringhäälingukuulamise suhtes huvi ainult need tulemused, mis ta saavutas valjuhääldaja asetamise suhtes tubades. Mõnigi valjuhääldaja töötab ühes ruumis hästi, teises halvasti. Igasugune meisterdamine tema kallal ei anna tagajärgi. Et see nii on, selles on süüdi vähe tähelpandav resonants. Kui laulame avatud klaverisse ühe tooni, siis hakkab võnkuma see keel, mis vastab meie hääle toonile. Resonantsi tõttu hakkab temagi helisema. Akustilise resonantsi all mõistame keha kaasahelisemist temale vastava tooni kõlamisel.

Dr. Davis tegi kindlaks, et tuleb pahatihti leiduvad esemed, peaasjalikult sileda pinnaga metallasjad, näiteks metallist paberossikarbid, suitsetamislaud metallist plaadiga ine.), mis teatavale toonile „vastavad" ja selle tooni helisemisel ka tasa kaasa hakkavad helisema, ilma et meie seda märkaksime. Temast väljahoovavad helilained täidavad samuti ruumi. Selle tõttu ilmuvad nähtused, mis väljenduvad segavate helidena.

Eriti tähelepandav on ühe valjuhääldaja lugu, millest dr. Davis jutustab. See valjuhääldaja seisis riietumisruumis ja andis ühe teatava heli asemel sekundi murdosa jooksul ikka teatava valetooni. Kõik abinõud proo-viti. Mõõdeti isegi voolu, mis läbi valjuhääldaja läks. Voolus osutus õige lühikest aega kestev muudatus. Uued kondensaatorid paigutati aparaati — miski ei aidanud! Kuid kui valjuhääldaja samas ruumis teisele kohale asetati, oli vastuvõtt hea. Segav toon ei kordunud. Dr. Davis tõendas sellega, et tihti vaid tarvis on valjuhääldajat teise paika asetada, ning segavate helide hulga asemel saavutatakse rõõmustavalt hea vastuvõtt. Peame selle asjaolu meeles!

Raadio ja võistlejad.

Mida rohkem suureneb raadioasjanduse tähtsus ilmavallutava tegurina, seda intensiivsemaks muutuvad ka püüded selle uue tehnilise teaduse äriliste võimaluste kasutamiseks. Lühilaineil töötavad raadiotelegraafilised Marconi-jaamad hakkasid merealuste kaugekaablite abil töötavate telegraafiühingutele tugevat konkurentsi sünnitama, kuna raadiotelegrammid Kanadasse, Lõuna-Aafrikasse, Indiasse ja Austraaliasse osutusid palju odavamateks kui kaabeltelegrammid. Selle võistluse tagajärjeks oli vägevama inglise kaabliühingu — Eastern and Associated Telegrahp Company — ühinemine traadita Marconi-ühinguga.

Nüüd aga on kujunenud teisel alal võistlus ringhäälingu ning teise ettekande võimaluse vahel. Ringhäälinguga koos ärkas uuele elule ka grammofon ning arenes ägedaks võistlejaks ringhäälingule. Tagajärjeks on ka siin vastoluliste huvide ühendamine ning suured Ameerika ringhäälingu ühingud on nüüd tähtsamate grammofoniettevõtetega ühinenud.

Ringhäälingu sport Rivieral.

Igasuguste erilaadiliste kombinatsioonide ja ettevõtete hulka, milledega suvituskohad ja supelrannad omale külalisi juurde meelitavad, on nüüdsest peale võetud ka ringhääling. Juba ammu on hotellides, promenaadidel, rannas jne. ülesse seatud valjuhääldajad, mis võõrastele pakuvad vaheldust ja raadiolõbu. Kuid Rivieral kavatsetakse midagi uut, seniolematut. Pühapäeval, 7. oktoobril peetakse Monakos esimest „automobilistlist raadiokongressi", millele kogunevad kõik auto omanikud, kes oma sõiduriistes kaasa veavad ka vastuvõtte aparaati. Sellel iseäralisel ja omapärasel kongressil vahetatakse siis arvamisi ja kogemusi ning tahetakse korraldada isegi vastuvõtte võistlusi. Selleks otstarbeks koostab Nizza saatejaam erilise eeskava. Ettevõtte juhtimine seisab organisatsiooni kätes, mis kannab haruldaselt pikka nime „Federation des Radio-Clubs du Sud Quest et de la Cote d'Azus".

Raadionäitus Kölnis.

24. novembrist kuni 2. detsembrini korraldatakse Kölnis „Teine Läänе-Saksa raadionäitus," mille korraldajaks on peamiselt vastava piirkonna tööstурid ja Kölni messijuhatus.

Merkuur

Eriti head on meie uued paberossid

Merkuur

20 tükki - 25 senti
O.-ü. „Hawanna."

Merkuur

Euroopa ringhäälingute saatekava.

26. augustist — 1. septembrini

PÜHAPÄEVAL, 26. AUGUSTIL

TALLINN (408 m. — 2,2 kv.). Kella 8.30—9.30 hommikkontsert. Adam: Kuningas Ivetotist — avamäng. Flotov: Marta-fantaasia. Waldteufel: Sireeninõidus — valss. Raff: Reini polka. Glinka: Bereuse. Sitt: Gavotte. Marss: Blankenburg — Vaenlasele kallale.

10 jumalateenistus Pühavaimu kirikust: jutlustab õp. Tallmeister.

19 kontsert. Suppe: Isabella-avamäng. Thiele: Ungari fantaasia. Grieg: Norra tants II. Solist— sopraan prl. K. Kirkmann: a) Gounod: aaria oop. „Faust"; b) Tosti: Mattinata; c) Kasevarov: Hulk aastaid. Orkester. Moszkovski: Roosihaldjate tants. Tshaikovski: Karakteristika tants, op. 72. Lortzing: Tsaar ja puusepp — süit. Solist: härra Hugo Schüts, viiul. Orkester. Dovel: Nõiatants. Chopin: Masurka, op. 7 nr. 5. Carosio: Riitorna-serenaad. Borch: Kevadõnn. Marss. Siede: Poiss-Scouts.

21 põllumajandusline kõne. Kõneleb insener Georg Liidemann: Viljapeksumasinate valik ja kasutamine.

21.30 päevauudised.

BERLIIN (484 m. — 4 kv.). 7.30 kontsert. — 10 hommikuteenistus. — 12.30 kerge muusika. — 16.30 põllumehele. — 18 teemuusika, — 20 loengud. — 21.30 moodne operetimuusika. — 23.30 tantsumuusika.

Ostke ja laadige
oma akkumulaator
Raadio-Valve E. Nystén'i juures
Hobuse 10, tel. 17-01, Tallinn.

LEIPZIG (365,8 m. — 4 kv.). 9.30 orelikontsert. — 10 hommikuteenistus. — 12 kontsert. — 13 põllumajandus. — 15.30 kontsert. — 1.30 lõbusad lood. — 17 orkester. — 21 Hegari oratoorium „Manasse" — 00.30—1.30 tantsumuusika.

HAMBUURG (394,7 m. — 9 kv.) 10.15 hommikteenistus. — 14.05 kontsert. — 18.30 kontsert. — 21 Körneri kurbmäng „Rosamunde". — Lõpuks tantsum.

KÖLN (283 m. — 10 kv.) 10.05 katoliikl. hommikuteenistus. — 14 kontsert. — 17.30 kontsert. — 21.05 operett „Orlov". — Lõpuks tantsum.

KÖNIGSBERG (303 m. — 10 kv.) 10 hommikuteenistus. — 12.15 kontsert. — 17.15 rahvalaulud. — 18 kontsert ja segaeeskava.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN (Zeesen) (1250 m. — 45 kv.) 7.30—19.30 ja 21.30 Berliin. 19.30 ja 20 kõned.

LANGENBERG (468,8 m. — 60 kv.) annab edasi Kölni eeskava.

STUTTGART (379,7 m. — 10 kv.) 13 konts. 16 overtuurid ja aariad. — 18.30 rahvalaulud.

DAVENTRY EXP. (491,8 m. — 30 kv.) 16.30 sõjaväe orkester. — 18.35 London. 22 kammermuusika.

KALUNDBORG (1153 m. — 7 kv.) ja **KOPENHAGEN** (337 m. — 4 kv.) 11 ja 15 jumalat. — 16.30 kontsert. — 21 Mendelsohn-Bartholdy õhtu. — 22.45 vanem operetimuusika. — 23.45 tantsumuusika.

HELSINGI (375 m. — 1,2 kv.) 10 Soomek. jumalat. — 12 muusika. — 13 rootsik. jumalat. — 18 kontsert. — 21.45 uudised. — 22.15 tantsumuusika.

LONDON (361,4 m. — 3 kv.) 18 kontsert. 21.20 orel. — 22.05 sõjaväe orkester.

TRIOTRON RADIO DARK EMITTER 1928

Sügiseseks hooajaks jäävad eesrinda püsima
TRIOTRON
lambid.

MOSKVA (1450 m. — 40 kv.) 9 laul. — 11 lastetund. — 13.35 muusikaline segaeesk. 16.30 kontsert. — 20 kerge kontsert. — 22 kontsert.

PARIIS (1750 m. — 12 kv.) 13 vaimulik kontsert. — 17.30 tantsum. — 21.30 sümf. orkester.

RIIGA (526,3 m. — 4 kv.). 11.15 jumalateenistus. — 14 lastetund. — 17 kontsert. — 18 kõned. — 20 sümf, kontsert. — Lõpuks tantsumuusika.

STOKHOLM (454,5 m. — 1,5 kv.) ja **MOTALA** (1380 m. — 30 kv.). 11 jumalateenistus. — 18 lastetund. — 19 jumalateenistus. — 20.45 Itaalia muusika. — 22.40 tantsumuusika.

VARSSAVI (1111 m. 10 kv.) 9 lõikuspüha. 14.40 segaeeskava. — 15 lõikuspidustuste järg. — 22 poola muusika. — 23.30 tantsumuusika.

KATTOVITZ (422 m. — 10 kv.) saadab Varssavi eeskava.

VIIN (517,2 m. — 5 kv.). 12 sümf. orkester. — 17.15 kontsert. — 19 kõne. — 20 Mozarti ooper „Võluflööt". — Õhtul tantsukontsert.

ESMASPÄEVAL, 27. AUGUSTIL.

TALLINN (408). 19 kontsert. Ketelbey: Chal romano — avamäng. Vieniavski: Idamaa fantaasia. Bosc: Sammalroosike — valss. Solist. Bariton härra Aleksander Arder: a) G. Donizetti: kavatiin oop. „Armujook"; b) Leedu laul „Ci kes". Orkester: Monti: Czardas. Sarasate: Hispaania tants nr. 8. Strauss: Kerjusüliõpilane — kvadrille. Solist härra Georg King, trompet. Orkester. Elgar: India kroon-süit. Bach: Ungria stseen. Debussy: Teie armastus on maastik. Drdla: Poeem. Marss. Volpatti: Härjavõitlejad.

21 härra H. Enoki raadiovestlus.

21.40 päevauudised.

BERLIIN (484 m.). 17 naisküsimused. — 18 kontsert. — 20 kõned. — 22 kerge muusika.

LEIPZIG (365,8 m.). 15.30 ja 17.30 kontsert. — 18.15 kõned. — 21.15 Schuberti laulud. — 22 kirju õhtu. — 23.15 tantsumuusika.

HAMBURG (394,7) 17.15 lastetund. — 18 jazz. 19 segaeeskava. — 22.10 kirjanikkude tund.

KÖLN (283). 17 naistetund. — 19 kontsert. 20.45 vanematele.

KÖNIGSBERG (303). 17.30 kontsert. — 20.15 Chopini klaveritööd. — 21.05 ettelugemine. 22 kirjutund. — 23.30 marssid ja valssid.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN (Zeesen) (1250) 18 ja 21.30 Berliin. — 13—20.20 mitmekesised kõned, loengud ja tunnid.

LANGENBERG (468,8) annab edasi Kölni saatejaama eeskava.

STUTTGART (379,7) 17.15 kontsert. — 21 segaeeskava „Käsitöölised". — Lõpuks tantsumuusika.

Vastuvõtjad ja üksikosad
ostke
Raadio-Valve E. Nystén'i juurest
Tallinn, Hobuse 10 tel. 17-01.

DAVENTRY exp. (491,8) 17 orel. — 18 tantsum.— 18.45 lastetund. — 19.45 kerge orkestrikonsert. — 21 kontsert. — 23.15 tantsum.

KALUNDBORG (1153) ja **KOPENHAAGEN** (337). 18 kontsert.— 21 orkester ja solistid. 22.30 Taani luuletajate õhtu.

HELSINGI (375). 12.05 uudised, muusika. — 19.15 kontsert. — 21.45 uudised. — 22.45 tantsum.

LONDON (361,4) 15 kontsert. — 19 segaeeskava. — 21.50 kontsert. — 22.50 orkester.

MOSKVA (1450) 17.55 lastetund. — 20 ooperi fantaasiad. — 22 kontsert.

PARIIS (1750) 13.30 kontsert. — 16.45 muusika segaeeskava. — 21.30 Leoncavallo ooper „Bajazzo".

RIIGA (526,3 m.). 10.30 grammofon. — 19 kõned. — 20 kontsert.

STOKHOLM ((454,5 m. ja **MOTALA** (1380 m.). 19.30 kabaree. — 20.45 klaver neljal käel. — 21.15 kontsert.

VARSSAVI (1111) 19 sõjaväe orkester. — 20 segaeeskava. — 21.15 kontsert.

KATTOVITZ (422) 16 lastetund. — 19 tantsumuusika. — 20 segaeeskava. — 21.15 Varssavi.

VIIN (517,2 m.) 12 kvartett. — 17.15 kapell. — 19.15 noorte tund. — 20.15 kõned. — 21 kammerõhtu. — 21.45 mandoliini orkestri kontsert. — 23 grammofoni kabaree.

TEISIPÄEVAL, 28. AUGUSTIL.

TALLINN (408). 16—17 grammofonimuusika. 19 kontsert. Tshaikovski: Romeo ja Julia — avamäng. Fresco: Lõunamaa õhkkonnast — süit. Dvorak: Slaavi tants nr. 12. Solist pr. Helmi Einer: a) Vagner: Unelus; b) Kjerult: Synnöve laul. Orkester. Gillet: Vaheaeg — gavotte. Coffot: Katinka — fantaasia. Tshaikovski: Vene tants, op. 40 nr. 10. Solist: härra Alfred Vaarmann, tsello. Orkester. Sinding: Gavott. Rubinstein: Polka (Boheme) op. 82, nr. 7. Noskevski: Kassakate tants. Marss. Berniaux.

21 K. S. V. kehakasvatuse instruktor härra E. Seiler: LLapse kehalik kasvatus.

21.30 päevauudised.

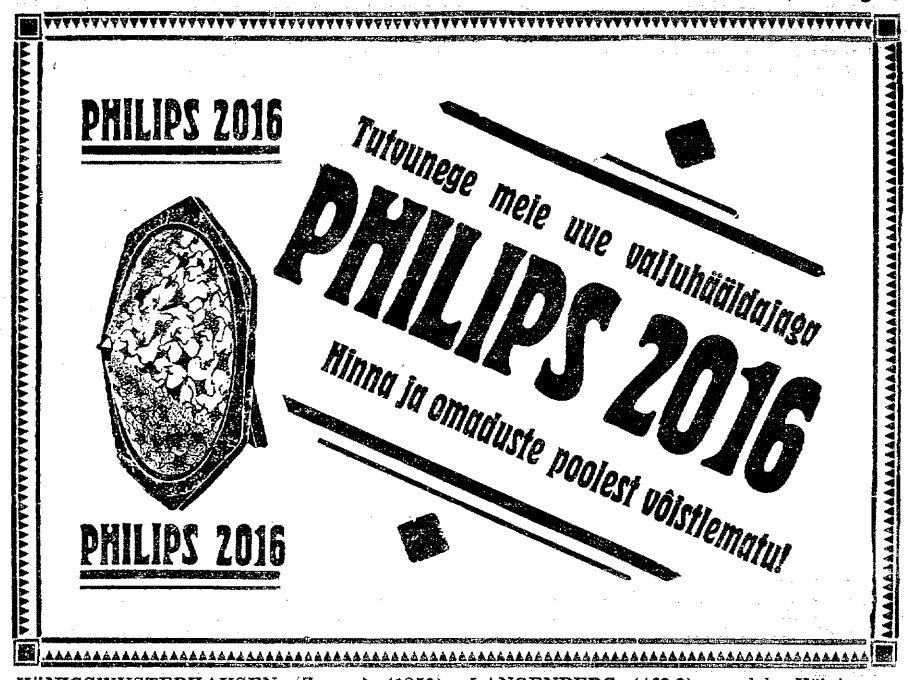
BERLIIN (484 m.). 17.30 raamatute tund. — 18 ettelugemine. — 18.30 kerge muusika. — 20 kõned. — 21.30 Goethe õhtu.

LEIPZIG (365,8 m.). 17.30 kontsert. — 19.05 naistetund. — 21 Goethe mälestusõhtu. — 23.15 Goethe „Satyros". — 00.15 orkester.

HAMBURG (394,7) 17.15 segaeeskava „Armastus". — 18 tehnika suursaavutused. — 18.30 kõned. — 21 segaeeskava „Vabrik". — Lõpuks tantsum.

KÖLN (283) 14.05 kontsert. — 18 laste laulud. — 19 kontsert. — 21.15 Goethe õhtu.

KÖNIGSBERG (303) 17.30 kontsert. — 19.05 kõned. — 22.35 kammermuusika.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN (Zeesen) (1250) 13—21.15 mitmekesised kõned, loengud ja tunnid. — 23 Berliin.

LANGENBERG (468,8) saadab Kölni eesk.

STUTTGART (379,7) 16.45 naiste tund. — 17.15 kontsert. — 21 Goethe mälestusõhtu.

DAVENTRY EXP. (491,8) 17 sõjaväe orkester. — 19.45 tantsum. — 21 orkester. — 22.30 koor. — 23.15 tantsum.

KALUNDBORG (1153) ja **KOPENHAGEN** (337) 16 kontsert. — 18.30 lastetund. — 22.30 tänapäeva daani laulud. — 23 kammermuusika.

HELSINGI (375) 12.05 muusika, uudised. — 19.15 kontsert. — 20.50 kontsert. — 22.15 tantsum.

Magnetiseerige
oma **nõrgad telefonid**
Raadio-Valve E. Nystén'i juures
Hobuse 10 tel. 17-01 Tallinn.

LONDON (361,4) 14 kontsert. — 18.15 lastetund. — 20.30 kirju tund. — 21 kontsert. 23.50 tantsum.

MOSKVA (1450) 19.20 muusikaline segaeeskava. — 20 kontsert.

PARIIS (1750) 13.30 kontsert. — -6,45 kontsert. — 21.45 orkester.

RIIGA (526,3 m.). 10.30 grammofon. — 19 kõned. — 20 valsside õhtu.

STOKHOLM (454,5 m.) ja **MOTALA** (1380 m.). 19.30 lastetund. — 20.30 kontsert.

VARSSAVI (111) 19 kammermuusika. — 20 segaeeskava. — 21.15 kontsert. — 23.30 tantsum.

KATTOVITZ (422) 19 kammermuusika. — 20 segaeeskava. — 23.30 tantsum.

VIIN (517,2 m.). 12 kvartett. — 17.15 kontsert. — 19.20 lastetund. — 20.20 kõned. — 21 lõbusad lood ja ettekanded. — 21.45 Joh. ja Jos. Straussi helitööd.

KESKNÄDALAL, 29. AUGUSTIL.

TALLINN (408). 18.30 lastetund. Solist sopraan pr. Ida Järva: a) Ljadov, Kiireke; b) Kraal, Linnuke; d) Gretshaninov: Hällilaul. 19 sõjaministeeriumi orkestri kontsert sõjaväe muusika inspektori härra Reederi juhatusel.

21 dr. med. Villemi kõne: Kopsutiisikuse lõikeravi.

21.30 päevauudised.

BERLIIN (484 m.). 17 naistetund. — 18 noortetund. — 18.30 ajaviite muusika. — 20 kõne. — 20.30 maletund. — 21 arhitekt. kõne. — 21.30 Joh. ja Jos. Straussi muusika. — 23.30 joomalaulud.

LEIPZIG (365,8 m.). 16 kontsert. — 17.30 noortetund. — 19.30 kõned. — 21.15 operetimuusika. — 23.15 tantsumuusika.

HAMBURG (394,7) 15.05 kontsert. — 18 Wetzi helitööd. — 19 tantsum. — 21 Leo Falli ooper „Lõbus talupoeg".

LANGENBERG (468,8) saadab Kölni eeskava. — 19 kontsert.

STUTTGART (379,7) 16 lastetund. — 17.15 soüstid. — 19.15 kõned.

DAVENTRY EXP. (491,8) 17 konts. — 18 tantsum. — 19.45 kerge muusika. — 21 kulsemäng. — 21.30 sõjaväe orkester. — 23.15 tantsum.

KALUNDBORG (1153) ja **KOPENHAGEN** (337) 16 kontsert. — 21 raadio kabaree. 23.45 tantsum.

HELSINGI (375) 12.05 muusika, uudised. 19.15 kontsert. — 21.45 uudised. — 22.15 tantsum.

LONDON (361,4) 17 klassil. kontsert. — 19 tantsum. — 20.30 kirju tund. — 21.30 kontsert. — 22.50 traagiline monodraam.

MOSKVA (1450) 17.20 lastekontsert. — 21 kontsert. — 22 rahvalik kontsert.

PARIIS (1750) 13.30 ja 16.45 kontsert. — 21.30 orkester.

RIIGA (526,3 m.). 10.30 grammofon. — 19 kõned. — 20 kontsert.

STOKHOLM (454,5 m.) ja **MOTALA** (1380 m.). 19.30 kerge muusika. — 20.45 Soome rahvalaulud. — 21.15 sõjaväe muusika. — 21.40 tantsumuusika.

VARSSAVI (1111) 19 orkester. — 21.30 solistide kontsert. — 23 teated.

KATTOVITZ (422) annab edasi Varssavi eeskava.

Meie juures tehtud ja ostetud **kaubaga** jääte Teie rahule, ta on korralik ja wastutusega
Raadio-Valve E. NYSTÉN
Tallinn, Hobuse 10 tel. 17-01.

VIIN (517,2 m.). 12 kvartett. — 17 kuuldemäng. — 17.30 kontsert. — 19.50 kõned. — 21 Beethoveni IX sümfoonia d-moll. — 22.20 ooperiviisid.

NELJAPÄEVAL, 30. AUGUSTIL.

TALLINN (408). 19 kontsert. Veber: Nõidküttt — vamäng. Bizezt: Rooma süit I. Busoni: Tants — valss. Solist härrad Paul Pinna ja A. Lüdig: Naljandid. Orkester. Boccherini: Menuett. Lack: Kapriis — tarantelle. Tshaikovski: Balettsüit. Solist pr. Anna Sivitsky, klaver. Orkester. Värner: 3 haldjatetantsud. Becce: Armastuselegend. Ackermann: Ekstaas poetique. Brase: Esperance. Marss.

21 härra insener V. Vaher, esperantokeelne kodumaa sündmuste nädalaülevaade.

21.05 härra E. Riismann, reisiveste Ameerikast.

21.35 päevauudised.

BERLIIN (484 m.) 17 kõne. — 17.30 sport. 18 kontsert. — 20 võõrakeelsed loengud. 21.10 kuulde mängud. — 23.30 tantsum.

LEIPZIG (365,8 m.) 16 kontsert. — 17.30 sümf. orkester. — 19. 20 kõned. — 21.15 1001 ööst. — 22.15 kapell.

HAMBURG (394,7). 19 kontsert. — 21 kirikukoor. — 22.15 Mozart, Beethowen. Lõpuks kabaree.

KÖLN (283). 14.05 kontsert. — 19 cellosonaadi areng. — 21.15 R. Kappeli helitööd. — Lõpuks tantsumuusika.
KÖNIGSBERG (303). 17 noorte tund. — 17.30 kontsert.
KÖNIGSWUSTERHAUSEN (Zeesen). (1250) 13—20.20 kõned, loengud ja tunnid. — 18 ja 21.10 Berliini eeskava.
LANGENBERG (468,8) annab edasi Kölni saatejaama eeskava.
STTUTGART (379,7). 17.15 kontsert. — 21.15 valssid. — Lõpuks segaeeskava.
DAVENTRY exp. (491,8). 16 sümf. konts. — 19.45 tantsum. — 21 kontsert. — 23.30 tantsumuusika.
KALUNBORG (1153) ja **KOPENHAGEN** (337) 16 kontsert. — 21 vene muusika. — 21.45 Tshehovi näidend „Karu". — 22.30 sümf. orkester.
HELSINGI (375). 12.05 muusika, uudised. — 19.15 lastetund. — 20 kontsert. — 22.15 tantsumuusika.
LONDON (361,4) 17 orel. — 18.15 lastetund. 20.30 sõjaväe orkester. — 22.50 kirju tund ja tantsumuusika.
MOSKVA (1450). 17.55 noorte tund. — 20 muusikaline segaeeskava. — 20.40 etnograafiline kontsert.
PARIIS (1750) 13.30 kontsert. — 16.45 muusikaline pealelõuna. — 21.30 Tshehovi „Karu".
RIIA (526,3 m.) 10.30 grammofon. — 19 kõned. — 20 rahvalik kontsert.
STOKHOLM (454,5 m.) ja **MOTALA** (1380 m.) 19.30 jumalateenistus. — 20.45 kontsert. — 21.45 vene rahvalaulud, koor.
VARSSAVI (1111) 19 kirjandusline tund. — 20 segaeeskava. — 21.15 kontsert. — 23.30 tantsumuusika.
KATTOVITZ (422) 20 segaeeskava. — 21.15 kontsert. — 23.30 tantsumuusika.
VIIN (517,2 m.) 12 kvartett. — 17.15 konts. 19.20 suvi Austrias. — 19.40 spordi nädaluudised. — 20 aiatöö loeng. — 20.30 kõne. 21.05 rahvalik kontsert.

REEDEL, 31. AUGUSTIL.

TALLINN (408). 16—17 grammofonimuusika. — 19 päevauudised. — 19.30 T. p. m. s. „EDU" orkestri kontserdi ülekanne Harjumäelt. Marss „Riigi lipu all" Blankenberg. Suppe: „Padaemand" avamäng. Halim: „Fetva" intermezzo. Lüdecke: „Merevood" valss. Verdi: Fantaasia oop. „Trubaduur". Boieldeau: „Bagdadi kaliif" avam. Schopin: A-dur polonees. Türnpuu: Kodutalust lahkumine. Meyerbeer: Tõrvikute tants. Marss „Konkurs". Juhatab Fr. Tammar. 21.30 hra Aleksander Tamm, vana tsivilisatsiooni hukkumine.
BERLIIN (484 m.) 13 Berliini raadionäituse avamispidustused. — 17 naistund. — 18 puhkpillide kontsert. — 20 itaalia keeletund. — 20.30 kõned. — 21.30 koorikonts.
LEIPZIG (865,8 m.) 16 kontsert. — 17.30 kontsert. — 19.05 kõned. — 21.15 tantsude ajalugu. — 23.15 kabaree.
HAMBURG (394,7). 18 jazz-orkester. — 19 kontsert. — 21 lustmäng ja kabaree.
KÖLN (283). 14.05 kontsert. — 19 orkester.— 21.15 romantiline muusika. — 22 Kaiserl „Juana". — Lõpuks tantsum.
KÖNIGSBERG (303). 17.30 kontsert. — 21.05 sega-eeskava. — 22.20 sonaadid klaverile. — 23.15 õhtu.
KÖNIGSWUSTERHAUSEN (Zeesen) (1250). 13.25—22.40 mitmekesised kõned, loengud ja tunnid. — 23 Berliin.
LANGENBERG (468,8) saadab edasi Kölni eeskava kella 11.15—1-ni.
STUTTGART (379,7). 17.15 kontsert. — 19.15 kõned. — 21 Oskar Brandti õhtu. — Lõpuks kerge kontsert.
DAVENTRY EXP. (491,8). 17 tantsum. — 18.45 lastetund. — 19.45 kerge muusika. — 22 kirju õhtu. — 23.15 tantsum.
KALUNDBORG (1153) ja **KOPENHAGEN** (337). 16 kontsert. — 22.30 klaverikontsert. — 23.15 cellokontsert.
HELSINGI (375). 12.05 muusika, uudised. — 20 kontsert. — 22.15 tantsum.
LONDON (361,4). 17 kontsert. — 19 kontsert. — 20.30 laulud. — 21 kammermuusika. — 22.50 koor. — 23.45 üllatus.
MOSKVA (1450). 17.20 laste kontsert. — 21 rahvalik kontsert. — 22.15 kontserdi järg.
PARIIS (1750). 13.30 kontsert. — 16.45 muusikaline pealelõuna. — 21.30 sümf. kontsert.
RIIA (526,3 m.) 10.30 grammofon. — 19 kõned. — 20 rahvalik kontsert.
STOKHOLM (454,5 m.) ja **MOTALA** (1380 m.) 19.30 noorte tund. — 19.15 kabaree. 21.30 rahvalaulud. — 22.40 kontsert.
VARSSAVI (1111). 18.50 kerge kontsert. — 21.15 orkester.
KATTOVITZ (422). 19 kontsert. — 20 segaeeskava. — 21.15 Varssavi.
VIIN (517,2 m.) 12 kvartett. — 17.15 kontsertorkester. — 19.30 kõned. — 20.15 kammermuusika. — 22 Ookeani lend. — Lõpuks tantsukontsert.

LAUPÄEVAL, 1. SEPTEMBRIL.

TALLINN (408 m.) 18.30 lastetund. — 19 härra Karl Kesa, nädala kroonika. — 19.30 päevauudised. — 20 grammofonimuusika. 21.15 tantsumuusika Estonia valgest saalist.
BERLIIN (484 m.) 17.30 politseiline loeng. 18 kerge muusika. — 20 kõned. — 21 suur aiakontsert. — 23.30—1.30 tantsukontsert.
LEIPZIG (865,8 m.) 16 kontsert. — 17.30 sümf. orkester. — 19.30 kõned. — 21 Mozarti ooper „Figaro pulm". — 23.45 tantsumuusika.
HAMBURG (394,7). 18 melodraamad ja ballaadid. — 20 kõned. — 21 segaeeskava. — Lõpuks tantsumuusika.
KÖLN (283) 14.05 kontsert. — 18 naiste tund. 19 kontsert. 21.15 lõbus õhtu tantsumuusikaga.
KÖNIGSWUSTERHAUSEN (Zeesen) (1250). 13—20.20 mitmekesised kõned, loengud ja tunnid. — 21—1.30 Berliin.
LANGENBERG (468,8) annab edasi Kölni saatejaama eeskava.
STTUTGART (379,7). 15 noorte tund. — 17 kerge kontsert. — 19.45 kõned. — 21.30 kammermuusika õhtu. Lõpuks kirju õhtu.
DAVENTRY exp. 491,8). 16.30 kerge muusika. 19.55 orkester. — 21 kontsert. — 23.35 tantsumuusika.
HELSINGI (375). 12.05 muusika, uudised. — 18 kontsert. — 19.30 viiul. — 20.45 kontsert. — 22.15 tantsum.
LONDON (361,4). 16.30 kontsert. — 18.15 lastetund. — 19 tantsumuusika. — 21.15 kirju tund. — 22.50 ballaadi kontsert. — 23.30 Savoy hotelli tantsum.
MOSKVA (1450). 19.20 muusikaline eeskava. 20.30 kontsert.
PARIIS (1750). 13.30 gramofon. — 17.45 tantsum. — 21.30 segaeeskava.
RIIA (526,3 m.) 10.30 grammofon. — 19 kõned. — 20 rahvalik kontsert. — Lõpuks tantsumuusika.
STOKHOLM (454,5 m.) ja **MOTALA** (1380 m.) 18.30 kerge muusika. — 20 löötsapill.
VARSSAVI (1111). 20 segaeeskava. — 21.15 kontsert. — 23.30 tantsumuusika.

Lugupeetud lugejaile!

Ruumipuudusel oleme sunnitud käesolevast numbrist kirjavastused välja jätma. Vastused kõikidele küsimustele ilmuvad järgmises nr-is.
Toimetus.

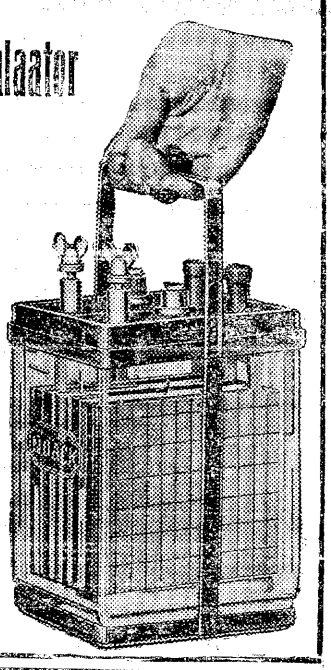
Rootsi NOACK akkumulaator

NOACK akkumulaator on parim ja vastupidavam raadiotehnikas
NOACK akkumulaatorid on garanteeritud oma võimes ja mahus
NOACK akkumulaalaatorid on ille 3000 tüki juba Eestis tarvitusel

Tüüp	Pinge volt	Mahtuvus: Töötunnid 0,5 amp. juures	Mahtuvus: Voolutug. 10 tundi töötamisel	Max. voolutugevus töötamisel	Hind Kr.
NOACK RG I	2	48	1,2	1,2	8.00
„ RG II	2	100	2,4	2,4	11.00
„ RG III	2	150	3,6	3,6	15.00
„ DRG I	4	48	1,2	1,2	15.00
„ DMG I	4	—	0.65	0,65	10.00
„ DRE II	4	90	2,4	2,4	24.00
Eboniit nõus					

Noack Anodoakkumulaator.

ZG 6— 12 volt. Mahtuvus 1,2 amp. Hind 5.50 kr.
6ZG 6—100 volt. Puukastis Hind 60 kr.
Uudis KQ 24 volt. Mahtuvus 5 amp. Hind 25 kr.

RAADIO APARAADID HUGLO
BALTIC APARAADID JA ÜKSIKOSAD
ISOLIT MAAILMA PARIMAD ISOLEERPLAADID JA OSAD!
HUGO LOHMANN
TEHNILINE KONTOR JA LADU
TALLINN PIKK 33.
ANOOD- JA KÜTTE-
„NIFE" RAUDNIKKEL
PATAREID

Hästi töötaw 4 lambiline Reinartz
RAADIO APARAAT
juhusliselt **odawasti müüa,** ühes akkumul. waljuldhäälduja, peatelefoni ja anood patareiga. — — — — — —
Jakobsoni tän. nr 40—8, igap. kella 6-11 õht. ja pühap. päewaläbi.

Uraniidide pärandus.

16

Canning jälgis murega hindu iseäralikku ülalnidamist, katsus asjata leida selle põhjust. Siis nagu tahtes põgeneda hädaohtude eest kargas Sarata üles ja haaras Canningi õladest kinni.

See tuletas meelde hüpnootilisi eksperimente. Vast läheb korda hindut äratada. Ta võttis Sarata parema käe. Pahem käsi libises üle ta otsaesise, mis oli hirmuhigist niiske ja külm.

„Ärka! ärka üles!" käskis ta tahe. See pidi mõjuma, sest Sarata muutus rahulikumaks. Ta keha vabanes tardumusest ja langes maha. Canning põlvitas ta kõrvale.

„Ütle mulle mis sa nägid. Uraniidide varandus — kus on see? Kelle käes ta on?"

Vaevalt oli tunginud see küsimus Sarata kõrva, kui ta jälle hakkas värisema. Ta silmad täitusid jubedusest ja hirmust, käed sirutusid tõrjudes Canningi poole.

„Ärge küsige seda ilalgi enam.. Ma suren, kui ma seda pilti veel kord näen..."

„Sarata! Oled sa laps? Kuidas võib see küsimus sind nii ärritada? Mis sa nägid? Kõnele!"

„Ilalgi ei saa sa seda teada! Hindu hüppas üles, jooksis nagu fuuriatest taga aetud minema ning kadus laeva.

*

Ronald Lee istus oma kabiinis. Ta oli asjata katsunud magada.

Juba oli ta maa peale teatanud hinnalisema osa puudumisest, tema asjatust otsimisest. Kibe tilk tema kaaslaste ja tuhandete teiste rõõmukarikas.

Ta vajus mõttesse, mis temas kerkisid, teda piinama kippusid. Vaatamata kõikidele kahtlustele oli olemas veel väike lootusesäde, et ta nad veel leiab.

Homme... ja kui mitte homme, siis ülehomme. Kui elas veel üks uraniididest, siis ei võinud ta olla ometi kuigi kaugel. Nüüd aga, kui Canning siin oli... vast on tema see õnnelik.

Temal otsimine keelata? Kas polnud see tema võimuses? Ta oli küll jäänud inglaseks, kuid Lõuna-Ameerika valitsus oli annud talle laialised volitused. Mis aga teha, kui Canning keeldub allumast?

Ta läks Hierra kabiini, äratas selle, rääkis temaga. Läksid siis saatja juurde ja saatsid shifreeritud teate Lõuna-Ameerika valitsusele. Teadete vahetamine kestis kaua. Mida kauem see kestis, seda selgemini tundis Lee, et katsuti kõrvale põigelda vastusest küsimusele, ka mitte tüültavat vastast relvastatud jõuga eemale hoida.

„Aitab, senjor Hierra! Me ei saa sellest targemaks. On selgesti märgata, et ei taheta võtta enese peale vastutust. Ei taheta meile ülesandeks teha siin vägivalda tarvitada.

Mulle enesele, te usute seda muidugi, oleks see äärmiselt ebasoovitav sattuda teistega verisesse tülli, olgugi nad meie võistlejad. Nad on samuti kui meiegi hakkama saanud julge ja hädaohtliku ettevõttega.

Pole ka võimata, et seisukord nõuab vägivalla tarvitamist... Igal juhusel tegutsen ma valitsuse juhtnööride järele ja saadan homme professor Royas'e mr. Canningi juurde. On hea, et prof. Royas on oberst Robartsoni hea sõber. Robartson on mõistlik ja arusaaja mees. Vast pöördub tema vaheltalitusel kõik heaks..."

*

„Ah, te tulete meid külastama, mr. Royas. Missugune au! Ma ootasin seda vaevalt, vaatamata meie vanale tutvusele."

„Peremees peab ometi tulema oma külalisi tervitama," vastas professor naeratades ja raputas tugevasti obersti kätt.

Robartson kortsutas kulmu, pool naljatades, pool tõsiselt.

„Peremees?... Külalised, minu kallis Royas? Teie peate meid oma külalisteks?"

„Noh muidugi, mr. Robartson. Me oleme maa peremehed. Me oleme ta vormiliselt oma omanduseks võtnud.."

„Ning meie oleme kutsumata ja soovimata külalised teie uues riigis?"

„Mitte päris, mu kallis oberst. Soovimata — kutsumata — kuidas seda nüüd võtta..."

„See ripub meie ülespidamisest, tahtsite vist ütelda," täiendas Robartson teise sõnu.

„See tabas. Ning seda tulingi ma teie juhile ütlema."

„Oberst Robartson tegi järelemõtliku näo.

„Ma ei taha teiega selle üle vaidlema hakata, kas teie seisukoht on õige või mitte. Ma ütlen teile aga, et te mr. Canningi juures kahtlemata vastupanu leiate. Ta on meile juba rääkinud sellest võimalusest. Ta on otsustanud mitte jalatäit taganeda."

Teie ei tea vast, et me oleme kogu selle Veenuse osa lippudega üle külvanud. See annab meile rahvusvahelise õiguse alusel vastuvaidlemata omandusõiguse."

Oberst kortsutas kulmu. „Seda olete juba teinud? See oleks. — Noh, ükspuha. Minu isiklik arvamine pole ju mõõduandev. Ma kinnitan veel kord, mr. Canning ei lase ennast millegiga sundida siit lahkuma ehk kogunt — ma arvan, nii kaugele ei ulata teie nõudmised, et te kogu Veenuse okupeerituks tunnistate — Veenuselt üldse lahkuma. Kuid tulge! Mr. Canning tuleb parajasti telgist. Läheme talle vastu. Ta kavatseb teha pikema ringreisi ümbruskonnas."

Canning kuulas professori kõnet ükskõikse ilmega. Ta kahvatus näos ei liikunud ükski joon, kui ta lühikese vastuse andis.

„Teatage oma volitajale mr. Leele, et ma ei tunnusta Lõuna-Ameerika riikide omandusõigust selle Veenuse osale."

Ärge unustage võimalikke järeldusi, mr. Canning. Me teatasime oma okupatsioonist oma valitsusele. See on meie tegevuse õigeks ja maksvaks tunnistanud. Pidage meeles, et meie taga seisab Lõuna-Ameerika valitsus."

„Teie räägite võimalikkudest tagajärgedest, mr. Royas. Siis teatage ka edasi, et ma oskan kanda igasuguseid tagajärgi..."Ta lahkus kerge kummardusega ja astus viie kaaslase poole, kes teda relvastatult ootasid.

„Edasi! Meie esimene eesmärk on kuristik uraniidide laagri taga."

„Mr. Robartson," pöördus Royas ärritatult obersti poole. „Kuristikus on uraniidide hauad —Lee ei kannata milgil tingimisel, et neid ahned käed läbi otsivad. Võib sündida õnnetus. Ma hoiatan teid. Katsuge Canningit tagasi hoida."

Robartson raputas pead.

„Ma katsuksin seda asjata. Te ei tunne mr. Canningit. Ning kui teie teda oleksite tunnud, nüüd ei tunneks te teda enam. See kaotus, tema lootuste purunemine on teda tundmatuseni muutunud. See ainult ime läbi ärahoitud laevade kokkupõrge näitab, et ta närvid on äärmuseni pingutatud. Ta on valmis kõigeks."

„Siis tulgu mis tuleb! Ma olen teinud kõik mis seisis minu võimuses."

Royas lahkus ning sammus kiiresti oma laagri poole. Seal leidis ta kõik suures ärevuses. Kolm Stamfordi olid relvad toonud ning astusid Lee juurde, kes seisis kahvatult, kokkupigistatud hammastega ja mõtles.

Juba oli Canning oma kaaslastega kuristikule umbes kolmesaja sammu peale lähenenud.

(Järgneb.)

Väljaandja: „Ringraadio". Vastutav toimetaja Ast. Külm.

VALVO

Raadio lamp

millega ükski praegusel ajal wõistelda ei suuda.

Tehke temaga ainult

üks wõrdluskatse

ja teie weendute tema pare-muses.

Hääletugewus, puhtus, wastupidawus, wäike woolu tarwitus — on tema omadused.

Saadawal igal pool.

Ainuesindaja Eestis

O-Ü. ESTO-MUUSIKA

Tallinnas, Wiru t. 2.

VALVO

Värsked kõrgeväärtuslised

EKJ

URANIA

anood
taskulambi kast
pulk

patareid & elemendid.

Kõikjal saadaval! Kõikjal saadaval!

Uued Lux akkumulaatorid

järgmiste hindadega on igalt poolt saadaval

2 volti 24 amp. tundi müügi hind Kr. 7.—
2 volti 48 amp. tundi müügi hind Kr. 9.—
4 volti 24 amp. tundi müügi hind Kr. 13.—
4 volti 48 amp. tundi müügi hind Kr. 17.—

Rikkalikuma walikuga raadiotarbete äri pakub nüüd oma kaupu

uute odawamate hindadega!

Uus hinnakiri

ilmub
ja jagatakse wälja käesolewal nädalal!

Külastage meid!

Tutwunege meie kaubaga!

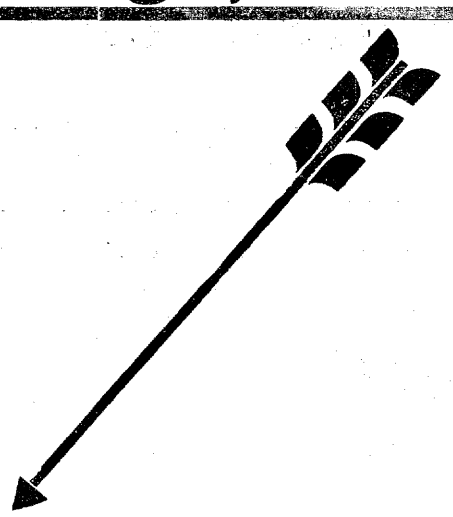
A-S. TORMOLEN & Ko

Tallinn, Harju 37. Telef. 15-02.

Osakond:
Narwas, Joala nr. 18.

Esindajad kõigis suuremates linnades.

Kasutage juhust!

Enneolemata odaw

raadio-osade müük.

Paljud osad müüakse

kahjuga.

Jälgige wäljapanekuid meie akendel.

A-S.

KARL LEMBERG

Tallinnas, Wiru t. 3.

A/S „Ühiselu" trükk. Pikk 42